

Lietuvių S-gos Brazilijoje Organas
Leidėjas: LIETUVIŲ S-GA BRAZILIJOJ
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz Moreira Landim
Faktinis Redaktorius
Stasys Vancevičius
Rankraščius redakcija taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų rankraščių nesaugo ir savo lėšomis negrazina.

LIETUVIŠ

O maior e mais antigo jornal lithuano na America do Sul
Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

Prenumeratos kaina:
Brazilijoje metams 12 milreisų, pusmečiui 6\$000. Pietų ir Šiaurės Amerikoje: metams 15 milreisų, pusm. 8 milr.
Lietuvoje ir kitur užsieny metams 20 milr pusmečiui 10 milr.
REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
Rua Bandeirantes, 474 Tel. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

10-ti METAI.

SÃO PAULO, 1938 m. Rugpjūčio - Agosto men. 6 d.

NR. 32 (500)

Pusė Tūkstantčio.

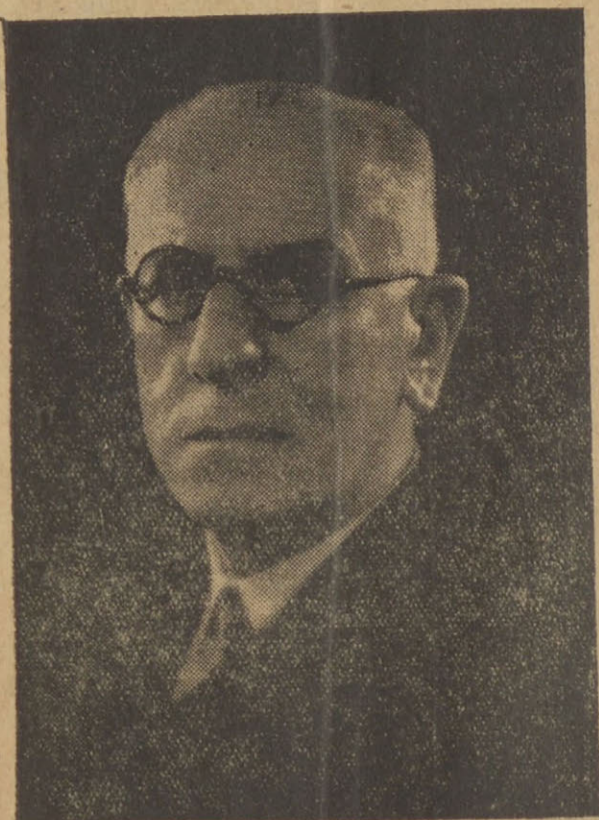
Štai, išleidžiame 500-ąjį «Lietuvio» numerį. Šį kuklų, bet labai svarbų mūsų spaudos gyvenime jubiliejų minėdami išleidžiame «Lietuvį» 12 puslapių ir iliustruojame jį žymesniųjų mūsų bendradarbių ir korespondentų atvaizdais.

Mes nepaprastai džiaugiamės, kad «Lietuvis», sulaukęs 500-tinio numerio žymiai sustiprėjo, išaugo, tvirtai atsistojo ant kojų ir subūrė aplink save visas žymiausias mūsų kolonijos inteligentines pajėgas. Šiandien «Lietuvis» skaitosi ne tik seniausiu, bet didžiausiu ir plačiausiai skaitomu savaitraščiu Pietų Amerikoje. «Lietuvį» pamėgo ne tik visai susipratę Brazilijos lietuviai, bet taip pat plačiai jį skaito Argentinos, Urugvajaus ir kitų Pietų Amerikos kolonijų lietuviai.

„Lietuvis“ visą laiką buvo ir yra mūsų kolonijos gyvenimo veidrodžiu, geriausiu lietuvių draugu ir bičiuliu. Tik dėl to jam pavyko aplink save suburti tokį didelį ir stiprų nuolatinį bendradarbių, pasišventusių spaudos darbininkų kadra. Šiame numery dedami „Lietuvio“ bendradarbių ir korespondentų atvaizdai aiškiai rodo, koks didelis ir stiprus yra mūsų laikraščio intelektualinis pajėgumas. Jeigu šiandien „Lietuvis“ pasidarė dideliu, rimtu, įdomiu ir visų lietuvių mėgiamiausiu laikraščiu, tai čia didelis nuopelnas mūsų nuolatinio bendradarbių ir korespondentų, kurie savo kropsčių darbu prisidėjo prie laikraščio tobulinimo ir įvairinimo. Mūsų laikraštis, kaip ir visi lietuvių išėivių laikraščiai, ekonominiai skursdams niekam nemoka ir negali mokėti jokių honorarų. Visi mūsų bendradarbiai ir korespondentai rašo ir dirba tik iš pasišventimo. Dabar „Lietuvyje“ bendradarbiauja visi žymiausi lietuvių kolonijos veikėjai. „Lietuvį“ plačiai skaito visi susipratę lietuviai.

Pusė tūkstantčio rimto lietuviško laikraščio numerių yra didelis įnašas į mūsų kolonijos kultūrinį lobį. Jei mes pavartysime tuos penkis šimtus numerių, išleistų beveik dešimties metų laikotarpyje, tai pamatysime, kad «Lietuvyje» buvo iškelta visi svarbesnieji sumanymai, darbai ir įvykiai. «Lietuvio» skiltyse visada buvo gvildenami gyvybiniai mūsų gyvenimo reikalai. «Lietuvis» stovėjo ir stovi mūsų tautiečių reikalų sargyboje. Jis yra tikras lietuvių išėivio švyturys ir kelrodis į geresnį, laimingesnį rytojų.

Mes su visais skaitytojais, bendradarbiais ir su visa lietuvių kolonija džiaugiamės ir didžiujamės «Lietuvio» laimėjimais ir nuoširdžiai kviečiame visus lie-

DR. SYNESIO RANGEL PESTANA, São Paulo ligoninės „Santa Casa“ direktorius, ir Baltijos Valstybių Draugų S-gos pirmininkas Didelis Lietuvos kolonijos bičiulis ir mūsų laikraščio redaktorius.

Advokatas RAPOLAS SKIPITIS, DULR pirmininkas. Dabar vieši mūsų kolonijoj.

Lietuvos Respublikos Konsulas p. A. POLIŠAITIS.

Užmuštas garsusis Lampijonas.

Jau daug metų, kaip siaučia garsis, gerai apginkluota banditų ir plėšikų gauja, kuriai vadovauja garsusis Lampeão. Ši plėšikų gauja susidedanti iš 100 su viršum žmonių. Lampeão visą laiką buvo Brazilijos šiaurės mažai apgyventų sričių pabaisa. Jis užpuolindavo ir plėšdavo fazendas ir net miestelius. Nežiūrint didelių pastangų, Lampeão nieks negalėjo pagauti nei nušauti. Spaudoje jau daug kartų buvo pasklidę gandai apie jo užmušimą, bet vis pasirodydavo, kad tai tik... gandai. Lampijonas bis buvo gyvas ir be paliovos plėšdavo ir žudydavo.

Apie Lampijono žuvimą labai plačiai rašo visi Brazilijos laikraščiai.

Palestinoje vis dar neramu.

Laikraščiai praneša, kad Palestinoje neramumai ir nuolatiniai konfliktai tarp arabų teroristų ir policijos vis dar tebesitęsia. Anglų policija ir kariuomenė imasi griežtų žygių prieš teroristus. Per paskutinį susirėmimą labai daug teroristų užmušta ir dar daugiau sužeista.

Kiniečiai nenustoja vilties.

Kilus naujam konfliktui tarp Japonijos ir Sovietų Rusijos, kiniečiai pradėjo atsigausti ir skubiai koncentruoja savo kariuomenę visuose svarbesniuose irontuose. Kiniečiai tikisi, kad kilus karui tarp Sovietų ir Japonijos, jie Japonijai suduosią mirtiną smūgį.

Nors japonų karo vadovybė tvirtina, kad Japonija nesibijanti ir Sovietų, tačiau nėra abejo nės, kad kariaudama tuo pačiu laiku su dviem milžiniškom valstybėm turės karą pralaimėti.

Prasidėjo karas tarp Sovietų Rusijos ir Japonijos.

Po įvykių kelių incidentų Mandžurijos ir Sovietų Rusijos pasieny paskutinėmis dienomis tarp Japonijos ir Sovietų prasidėjo beveik tikras karas. Taikiu būdu incidentų likviduoti nepavyko. Sovietų Rusijos ir Japonijos pasienio kariuomenės dalys smarkiai susikibo. Sovietų karo lėktuvai pradėjo bombarduoti Mandžurijos pasienio miestus ir japonų kariuomenės dalis. Japonai skubiai koncentruoja savo kariuomenę ir stengiasi išvartyti Sovietų kariuomenę iš užimtų sričių. Per kelis smarkius susirėmimus žuvo nemaža kariuomenės iš abiejų pusių.

Tuo tarpu oficialus karas dar nepaskelbtas, tačiau manoma, kad Sovietai su Japonija greitai pradės rimtai kariauti. Japonijos priešlėktuvinės apsaugos vadovybė įsakė užgesinti Tokio ir Jokohamos miestų iluminacijas. Japonai bijo, kad Sovietų lėktuvai nepradėtų bombarduoti šių dviejų didžiausių Japonijos miestų.

DULR Pirmininko misija Pietų Amerikoje

DULR Pirmininkas p. R. Skipitis, atvykęs į São Paulo, priėmė „Lietuvio“ bendradarbį, kuriam plačiai papasakojo apie savo kelionės tikslą ir misiją Pietų Amerikoje. Dėl vietos stokos pasikalbėjimo į šį numerį įdėti negalėjome. Įdėsime sekančiam numery.

tuvius dar daugiau pamėgti ir pamilti lietuvišką spausdintą žodį, dar su didesniu pasišventimu dirbti mūsų kolonijos ir tautos labui. Kuo daugiau mes visi mūsų laikraštį pamėgsime, pa remsimės, tuo jis bus didesnis, gražesnis, įdomesnis ir įvairesnis.

Redakcija.

Gen. gyd. V. NAGEVIČIUS, vienas iš žymesniųjų Lietuvos kariuomenės veteranų, „Lietuvio“ bendradarbis ir didelis mūsų kolonijos bičiulis.

Dr. Alexander M. Radwan
ANTIQUARIAN & NUMISMATIST
Chicago

Iš Lietuvos

Jubilėjinė skautų tautinė stovykla.

Antroji jubilėjinė skautų tautinė stovykla Aukštojoje Panevėžyje (prie Kauno) pasibaigė liepos 17 d., o skaučių pirmoji jubilėjinė tautinė stovykla Pažaislyje (taip pat prie Kauno) pasibaigė liepos 20 d. Abi stovyklos buvo surengtos Lietuvos 20 metų nepriklausomybei paminėti. Šiose stovyklose, kur stovyklavo ir nemaža užsieniečių svečių skaučių ir skautų, buvo atsilankęs Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, kuris yra Lietuvos skautų sąjungos šefas.

5 Metai nuo Dariaus -- Girėno transatlantinio žygio.

Šiomet liepos 17 d. sukako 5 metai nuo Dariaus ir Girėno transatlantinio žygio lėktuvu į tėvynę. Šis jų garbingas žygis Kaune buvo atitinkamai paminėtas. Liepos 16 d. už jų vėles Igulės bažnyčioje buvo atlaikytos gedulingos pamaldos, o liepos 17 d. buvo iškilmingai pažymėta numatomo statyti jiems paminklo vieta. Paminklas bus pastatytas iki ateinančios vasaros. Dariaus ir Girėno žuvimo paminėjimui Valstybės Radiofone buvo pritaikyta programa.

Klaipėdoje įvyko didžiulė rajoninė dainų šventė.

Liepos 10 d. Klaipėdoje įvyko didžiulė rajoninė dainų šventė, kurioje dalyvavo apie 3000 dainininkų. Taip pat didelį pasisekimą turėjo amerikiečių „Pirmyn“ choras, kuris vedamas Steponavičiaus koncertavo prieš dešimtį tūkstančių židrovų aikštėje ir prieš 2000 — Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje.

Steigs dar keturias sanatorijas.

Socialinio draudimo įstaigų vadovybių suvažiavimas kelia klausimą steigti kaulų tuberkuliozui gydyti sanatorijas Varėnoje, Birstone, Likėnuose ir kur nors pajūryje.

Veto prieš įstatymą kovai su nedarbu klaipėdoje.

Klaipėdos krašto gubernatoriums šių metų birželio 25 d. aktu pareiškė veto prieš krašto seimelio šių metų gegužės 25 d. priimtą įstatymą kovai su nedarbu. Minėto įstatymo šeštu ir septintu paragrafais, tarp kitko, nustatyta, kad Klaipėdos krašte į bet kokios rūšies įmonę gali būti priimami tik tokie darbininkai, kurie turi darbo kortelę ir kad toji kortelė gali būti viename iš jų duodama, o kitam neduodama. Tai yra priešinga Lietuvos konstitucijos 52 straipsniui ir Klaipėdos krašto statuto šeshtam straipsniui.

Dvi Lietuvos bylos Hagoje.

Neseniai Hagoje posėdžiavo Tarptautinio Tribunolo patariamoji komisija, kuri svarstė Lietuvy — Danų ginčą dėl atlyginimo už danų firmos pastatytą Telšių Kretingos geležinkelį. Šu danais buvo sutarta už geležinkelio pastatymą mokėti doleriais. Taip ir mokama, bet nuvertinus dolerį, danai reikalauja kad būtų mokama aukso doleriais. Komisijos rezoliucija bus netrukus paskelbta. Jei komisijos patarimo šalys nepriims, tai byla bus perkelta į Tarptautinį Tribunolą spręsti ją teisiama jame posėdyje.

Svarbus žemės reformos įstatymo pakeitimas.

Ministrų Taryba priėmė žemės reformos įstatymo papildymą, kuris turi didelės reikšmės. Tuo papildymu, bežemiams ir mažžemiams, turintiems teisę veikiančių įstatymu žemės gauti, kai jie perka žemės iš Žemės Banko, gali gauti pašalpos iki 30% mokamos už žemę sumos. Taip pat bus apmokami procentai už tą pirkinio kainos dalį, kurią Žemės Bankas išdėstys mokėti per eilę metų.

Prie įstatymo pakeitimo pridetas žemės ūkio ministro aiškina

4000 darbininkų sausina Lietuvos žemes.

Šiais metais visoje Lietuvoje vykdomi dideli melioracijos darbai. Stambesnieji nusausinimo darbai vykdomi Kauno, Marijampolės, Ukmergės, Panevėžio, Biržų, Šaulių, Kėdainių, Raseinių, Tauragės ir Telšių apygdose. Šių metų nusausinimo darbams vykdyti pagal Žemės tvarkymo Departamentą parengtą ir jau visame krašte vykdomą žemės nusausinimo planą paskirta 2.000.000 litų.

Visose apygdose be stambesniųjų nusausinimo darbų, plačiai vykdomi ir smulkesnieji darbai, atliekami pačių ūkininkų lėšomis. Šiems darbams paskatinti Žemės ūkio Ministerija duoda nedideles pašalpas.

Lietuvių — Estų ginčas dėl geležinkelio Panevėžys — Utena. Į šį geležinkelį pretenduoja viena bendrovė, kuri turi buveinę Estijoje. Šis ginčas buvo svarstomas ne iš esmės, o tik dėl proceso (bylos eigos) tvarkos.

Lietuvos agentas, prof. Mandelštas, įrodinėjo, kad estų firmos iškeitoji byla pirmiau turi būti sprendžiama Lietuvos teisme, ir, tik su Lietuvos teismo sprendimu nesutikus, šalys gali kreiptis į Hagos Tribunolą.

Estų agentas teigė, kad Lietuvos Valstybės Taryba šioje byloje pasisakė. Estų firmos nenauro, kad šis ginčas bus perkeltas į Tarptautinį Tribunolą.

Atitinkamose įstaigose iškeltas sumanymas teikti pašalpas šeimoms, kurių vyrai arba tėvai, kaip maitintojai, bus nuteisti kaletai arba nubausti administratyviu būdu ir dėl to negalės maitinti savo šeimų. Netrukus bus suauktas pasitarimas lėšų klausimą išspręsti.

TIK LIETUVIŠKAI SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI.

Tikimasi, kad ir šiais metais bus nusausinta nemažiau, kaip 30.000 ha žemės. Be melioracijos darbų šiais metais pradėti tyrinėjimo darbai ir naujiems nusausinimo projektams parengti. Drenažo darbai visose apygdose vykdomi tuo pačiu spar tumu, kaip ir iki šiol.

Žemės Tvarkymo Departament to žiniomis, prie visų šių darbų šiuo metu dirba apie 4000 darbininkų. Jų nemaža dalis iš kaimų, kiti atvykę iš ivairių miestelių. Nusausinimo darbams apygdose šiomet vadovauja apie 150 kultūrtechnikų.

Melioracijos darbai paprastai kasmet užsitiesia ligi lapkričio mėn. 1 d.

Ūkininkai jau stato darbininkams namelius.

Kai kurių valsčių ūkininkai susirūpino darbininkų apgyvendinimu savo ūkiuose. Jie savo lėšomis stato darbininkams namelius.

Kiti ūkininkai tikisi gauti valdzios pašalpą ir tik tada tokius namelius pastatyti.

P. Lozoraitienė Vilniuje.

Be kitų, į Vilnių a. a. inž. Vytauto Vileišio palaikys nulydėjo ir užsienių reikalų ministro žmo na ponija Lozoraitienė. Patyręs apie tai, Vilniaus Storasta padarė, kad P. Lozoraitienė atvyk vizita.

Šelps kalinių šeimas.

Atitinkamose įstaigose iškeltas sumanymas teikti pašalpas šeimoms, kurių vyrai arba tėvai, kaip maitintojai, bus nuteisti kaletai arba nubausti administratyviu būdu ir dėl to negalės maitinti savo šeimų. Netrukus bus suauktas pasitarimas lėšų klausimą išspręsti.

Lietuvos -- Lenkijos prekyba.

Iš tikrų šaltinių teko patirti, kad Lietuvos Lenkijos prekybos sutarties objektas sieks 20 — 25 milijonus litų. Lenkai žada pirkti Lietuvos bekonus ir juos per

eksportuoti Anglijai, nes Lenkija neišnaudoja jai suteiktų kontigentų. Be to, lenkai nori pirkti linų sėmenis. Didelę vietą užims tranzitas per Lietuvą ir plukdymas Nemunu. Lietuva galėtų pirkti Lenkijoje dalį anglies, geležies, manufaktūros ir naftos. Mūsų delegacija į Varšuvą iškis vyko penktadienį.

Žinios-žinėlės iš Lietuvos.

— Po lenkų ultimatumo Lietuvos visuomenė dar labiau susirūpino savo krašto gynimo stiprinimu ir ginkluotų pajėgų rėmimu, aukojant Ginklų Fondui. Au kos Ginklų Fondui ligi paskutiniųjų dienų vienodo intensyvumu plaukia. Per vieną birželio mėnesį suaukta 1.074.202 Lt.

Susisiekimo ministras išleido įsakymą, kad vykdam ministerijos statybas visur būtų saugomas lietuviškas stilius ir kad visa statybinė medžiaga, kiek tai galima, būtų imama iš vietinės žaliavos.

— Lietuvos vyriausybė, vykdydama užsienio prekybos planą, sudarinėja su kitomis valstybėmis prekybos sutartis. Šiomis dienomis Briuselyje pasirašyta nauja Lietuvos Belgijos prekybos sutartis. Taip pat šiuo metu vyksta Varšuvoje derybos dėl Lietuvos Lenkijos prekybos sutarties.

— Pernai pradėti statyti Klaipėdos Pedagoginio instituto sportūmai šiuo metu baigiami įrengti. Rūmai gražiai balkoni dažyti. Tai tikra Klaipėdos puosmena naujo miesto statybos rajone. Rūmai pastatyti pagal naujausias technikos ir kūno kultūros, higienos reikalavimus.

— Klaipėdos prekybos ir pramonės rūmai iškėlė savotiškai idomą reikalavimą. Direktorija dar krizės laikais iš visų mokesčių pradėjo imti visų mokesčių priedą — krizės mokesčių 50% normalaus mokesčio. Dabar rūmai prašo tą krizės mokesčių sumažinti per pusę.

VISI SKAITO TIK SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA PIETŲ AMERIKOS LAIKRAŠTĮ „LIETUVIS“

Daktaras iš San Michele.

(Fragmentas iš knygos „San Michele Knyga“)

Madinis Daktaras.

(Taşa iš 31 nr.)

Jis atsistojo lovoje ir beviltišku mostu susiėmė rankomis smilkinius. Jo veido išraiška pasikeitė, gyvulio kaukė buvo nukritusi, prieš man akis buvo žmogishkas padaras, kuris grūmėsi su mirtimi. Jis buvo pasidaręs man toks artimas, jog net buvo praradęs tą vienintelę privilegiją, kurią mūsų Visagalis Dievas suteikė gyvuliams, kaipo atpildą už kančias, kurias jiems padaro žmogus — ramybėje mirti. Jo agonija buvo baisi; jis merdėjo ilgai, smaugiamas to paties budelio, tos pačios Mirties, kurią taip dažnai matydavau dirbant savo darbą Sainte Claire

palatoje. Ją gerai pažinau iš jos lėto rankos gnaužo. O kas toliau? Kas toliau dėjo si mano bičiuliui Jackui? Žinau, kad jo išdžiūvęs kūnas pateko į Anatomijos Institutą ir kad jo skeletas plačia kiaušo dėže dar tebestovi Dupuytrenio muziejuje... Bet... ar tai viskas?

PACIENTAI.

Žavų gyventi Paryžiuje, jei priklausai au Paris qui s'amuse, (Paryžiui, kuris linksmiasi) tačiau, jei priklausai au Paris qui travaille, (kuris dirba) dalykas atrodo kitas. Ypač, jei Villette kvartale kovoji su šiltnės epidemija šimtų skandinavų tarpe ir Montparnasse kvartale su difteritu tarp savo bičiulių italų su

jų nesuskaitomais vaikais. Taip pat ir skandinavams Villette kvartale netrūko vaikų, o tos negausios šeimos, kurios jų neturėjo, tarytum tyčia būtų pasirikusios tą momentą, kad jų dovantų pasiūlymui dažnai pasikviestami į pagalbą kaip tik mane, bet ne akušerės. Kas buvo pėr mažas šilti nei, tas susigriebdavo skarlatina, ar bent kokliušą. Žinoma, ni ekas neturėjo pinigų užsimokėti prancūzų gydytojui, todėl jais rūpintis reikėjo man. Dariau, Pa galėjau, o tai nebuvo joks nialonumas. Vien tik Villette buvo daugiau kaip trisdešimt susirūgimų šiltnės skandinavų darbininkijoje. O vis dėlto dar išsitarbuodavau kiekvieną sekmadienį nueiti į švedų bažnyčią, kad padaryčiau malonumą savo bičiuliiui švedų pastoriui, kuris saugydavo, kad reikiat duoti gerą pavyzdį kitiems. Maldininkai buvo per pusę ištirpę, antra pusė sirgo arturėjo

ką nors slaugyti. Pastorius nuorito ligi vakaro ejo per ligonis ir vargšus, jiems padėdamas ar suramindamas. Geresnės širdies žmogaus niekumet nebuvau matęs, be to, jo pinigine visuomet buvo tuščia. Vienintėlis atlyginimas, kurį jis gavo, buvo parsigabentos į namus ligos. Iš jo aštuonių vaikų du vyresnieji gavo šiltinę, penki apsikretė skarlatina, o naujagimis buvo prarijėš dviejų frankų piniga ir ko nemirė nuo žarnų užgliti mo. Paskum vieną dieną švedų konsulas, nedidelis labai romus ir taikus žmogelis, netikėtai išsikraustė iš proto ir, pasakyti čia be ko kita, vos manęs nenudobė. Bet šitą istoriją jums kitą kartą papasakosiu. Tenai, Montparnasse kvartale, dalykai buvo dar rimtesni, nors darbas ten atrodė lengvesnis. Gėdydamasis turiu prisipažinti, kad aš su tais vargšais italais daug geriau sutardavau, negu

su savo tautiečiais, su kuriais dažnai būdavo sunku susikalbėti, be to, jie niurzgos, niekuo nepatenkinti, labai reiklūs ir savimylūs. Priešingai, italai, kurie iš savo tėvynės beveik nieko ne būdavo atsinešę be savo išbandytos kantrybės, linksnumo ir žavių manierų, būdavo visumet patenkinti ir dėkingi, o savo tarpe jaudinamai paslaugūs. Kai Salvatore's šeimoje pasirodė difteritas, Arcangelo Fusco, gatvių šlavėjas, tučiuojau metę sluotą į kampa ir pasidarė jų visų atsidavusiu gailėstingąja seserim. Trys mažos mergaitės apsirgo difteritu vyresnioji mirė, o kita dieną pati motina, pervargusi ir išsikamavusi, gavo tą baisią ligą. Tik Petruccio, nelaimės kūdikis, paraližuotas idiotas, nesuvokiama Dievo valia išliko sveikas.

(B. d.)

Dr. Synesio Rangel Pestana Sveikina „Lietuvi“

Baltijos Valstybių Draugų S-gos Garbės Pirmininkas, Gedemino Ordeno Kavalerius Dr. Synesio Rangel Pestana, „Lietuvio“ 500-čio numerio proga atsiuntė sveikinimą kurį čia žemiau dedame.

Dr. Synesio Rangel Pestana yra didelis mūsų kolonijos bičiulis ir draugas.

Prezado Amigo Sr. Stasys Vancevičius

Illustre Redactor do Lietuvis.

Commemorando hoje o seu interessante semanario o numero quinhentos de sua publicação, não deve passar despercebida a data que assigna a mais uma etapa vencida pelo maior e mais antigo jornal da operosa Colonia lithuana de S. Paulo, fundado em 1929.

O que representa essa data memorável, de esforços e abnegação do seu actual redactor, só pôdem avaliar com justiça e segurança os elementos bons da colónia e os amigos sinceros do nobre paiz baltico, que são testemunhos da acção intelligente e tenaz do illustre jornalista e dos seus colaboradores em prò da intensificação do intercambio cultural entre o Brasil e a Lithuania, da harmonia e da elevação moral da colonia lithuana de S. Paulo, para collocar a no logar que merece entre as colonias estrangeiras aqui domiciliadas.

A prova de que o brilhante semanario Lietuvis ten conseguido com honra e distincção aquelle objectivo é o facto de ter quasi dez annos de existencia, de manter uma tiragem de 1.500 exemplares, mais ou menos, augmentando cada vez

mais a estima de que gosa, entre lithuanos e brasileiros o seu talentoso redactor.

Um dos fins da Sociedade dos Amigos dos Estados Balticos, da qual fui um dos fundadores e seu primeiro presidente, é justamente promover e intensificar o intercambio cultural e commercial entre o Brasil e os Paizes Balticos. Porisso, como presidente honorario d'aquella Sociedade, tenho o maior prazer em proclamar o valor dos serviços prestados pelo illustre jornalista Stasys Vancevičius por intermedio do seu reputado semanario, Lietuvis, em fafor da propaganda da Lithuania entre nós e do estreitamento das relações entre aquella heroica nação amiga e o meu querido torrão natal.

Minhas cordezes felicitações pela data que hoje commemora o interessante jornal, com os mais ardentés votos pela prosperidade sempre crescente de Lietuvis e pela felicidade pessoal do seu dedicado redactor e dos seus illustres colaboradores.

Um cordeal abraço do administrador e Amigo grato.

Dr. Synesio Rangel Pestana

Grande Official da Ordem do Grão Duque Gedeminas da Lithuania.

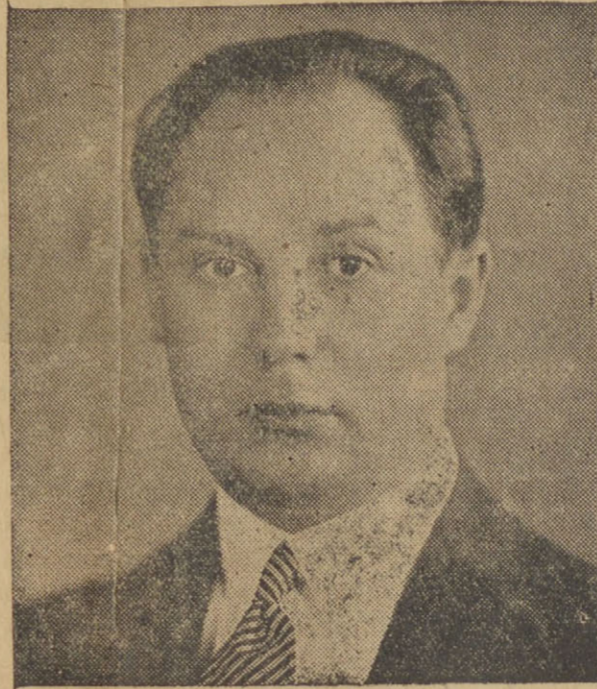
JONAS DŽIUGELIS,

naujasis Liet. S-gos Brazilioj pirmininkas ir „Lietuvio“ bendradarbis.

DR. BORIS CHIPIAKOFF

RUA YPIRANGA, 193 (kertė rua Santa Ephigenia)
Telf. 4-0316

Vidujinės, nervų, odos ligos. Speciali venerinių ligų klinika. Visiškas gonorejos išgydymas per 10–15 dienų su garantija. Konsultorija atidaryta iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val. vakaro.

POVILAS GAUČYS,

buvęs Lietuvos Bnsulas S. Paulo, „Lietuvio“ bendradarbis.

„Vilnies“ S-gos sveikinimas „Lietuvijui“

Rio de Janeiro lietuvių sąjunga „Vilnis“ sveikina savaitraštį „Lietuvij“ jo 500-čio numerio proga ir linki laikraščiu, jo redaktoriams, bendradarbiams ir visiems skaitytojams geriausio pasisekimo. Teauga „Lietuvis“, teskleidžia mūsų išeivių tarpe brolišką meilę, lietuvišką susipratimą, šviesą ir tevirsta pirmuoju lietuvišku dienraščiu Pietų Amerikoje.

„Vilnies“ S-gos Valdyba.

L. JAKIŪNAITĖ,
„Lietuvio“ administratorė

Sveikinimas

„Lietuvio“ 500-čio numerio proga sveikinu šio laikraščio redaktorių, bendradarbių ir prietelius, linkėdamas ir toliau sėkmingai ir nenuilstamai dirbti mūsų kolonijos ir mūsų išeivių labui.

J. Saurusaitis
„Vilnies“ S-gos Pirmininkas.

Mano mintys apie „Lietuvi“.

Brazilioj šiuo laiku išeina trys lietuviški savaitraščiai. Bet jei gu pavartysime juos visus, tai aiškiai pamatysime, kuris iš jų yra vertas rimto ir įdomaus laikraščio vardo. Dabar jau kiekvienas susipratęs lietuvis skaitytojas pripažins, kad „Lietuvis“ neturi sau lygaus lietuviško laikraščio ne tik Brazilioj, bet gal ir visoj Pietų Amerikoje. „Lietuvis“ dabar išeina didelis, gražus, jame yra daugybė gražių pasiskaitymų, teisingų ir įdomių žinių iš Lietuvos, Brazilijos, v

so pasaulio ir iš mūsų kolonijos gyvenimo. „Lietuvyje“, kaip veidrody atspindi visas mūsų išeivių gyvenimas, siekimai ir darbai.

Kiti du lietuviški laikraštukai

STASYS VANCEVIČIUS,
„Lietuvio“ Redaktorius.

„Šviesa“ ir „Aidas“ yra visai maži ir juose skaitytojas nieko gerro, apart nuolatinų šmeižtų ir koliojimų, neranda. Dėl to jie paskutiniu metu visai susmuko ir nedaug kas juos teskaito.

„Lietuvij“ skaitau jau daug metų ir jis yra mano geriausias bičiulis ir mylimiausias draugas. Aš šia proga linkėčiau, kad „Lietuvis“ greitai pradėtų eiti jei ne kasdien, tai bent du kartu į savaitę. „Lietuvio“ redaktoriui ir bendradarbiams linkiu geriausio pasisekimo ir asmeniškios laimės, o visiems skaitytojams — broliams lietuviams linkiu dar daugiau pamilti mūsų laikraštį „Lietuvij“, lietuvišką spausdintą žodį.

P. Daunoras.

Joaquim Tavora, Paranapanema, Parana

Vokiečių Šiaurės rasės žmogus nelinkęs i vedybas.

Vokiečių spauda aprašo Muencheno universiteto profesoriaus ir vokiečių rasės draugijos pirmininko bei Muencheno psichiatrinio tyrimo instituto vedėjo ir dr. Muedino pareiškimus spaudai. Tasai vokiečių tautos rasės žinovas sako, kad įvairiose srityse vokiečių tauta

500.

Sveiki, broliai!
Sveikos, sesės! —
Sveikinu visus,
kurie skaitote „Lietuvij“
ir mano raštus.

Jau išėjo penki šimtai
numerų puikių,
Mūs „Lietuvis“ jau nudirbo
daug kilnių darbų.

Bloga peikė daugel kartų,
O kas gera gyrė.
Dėl to daugel nemalonių
nuo priešų patyrė.

Proga šios didžiosios šventės
kviečiu Jus visus:
Pirkit, platinkit „Lietuvij“,
raginkit kitus.

O „Lietuvis“ —
Jūsų draugas
lankysis pas Jus,
Mūs „Lietuvis“
smarkiai augdams
dar didesnis bus!

Jalinskaitis
São Paulo — Brazilija.

Vietos lietuvių gyvenimas.

RUGPIŪČIO 14 D. ATVYKS MINISTERIS J. AUKŠTUOLIS

Lietuvos įgaliotas Ministeris Pietų Amerikai P. J. Aukštuolis liepos 30 d. atvyko į Rio de Janeiro, kur išbus iki rugpiūčio 13 d. P. Ministeris į São Paulo atvyks rugpiūčio 14 d. iš ryto. São Paulo lietuvių kolonijoje p. Ministeris išbus apie savaitę laiko ir grįž į Buenos Aires.

S. PAULO LIETUVIAI GRAŽIAI SUTIKO P. R. SKIPITĮ

Rugpiūčio 6 dieną per Santos uostą atvyko į São Paulo Draugijos Užsieniai Lietuviams Remti (DULR) Pirmininkas p. R. Skipitis. Santos uoste p. Skipitį pasitiko Konsulato sekretorius J. Čiuvinškas.

São Paulo, Luz stotyje p. Skipitį pasitiko didelis būrys mūsų kolonijos organizacijų, spaudos ir mokyklų atstovai bei kelios dešimtys lietuviškų mokyklų mokinių. P. Skipitį pasitikti atvyko lietuviai mokytojai, Konsulas p. Polišaitis, Lietuvių S-gos Brazilijoje «Lithuanijos», «Vilties», L. Moterų D-jos ir kitų organizacijų valdybų nariai bei atstovai.

Vysk. M. Valančiaus ir Dr. V. Kudirkos mokyklų mokiniai p. R. Skipičiui įteikė po gražų gėlių bukėtą ir labai gražiai pasveikino.

P. R. Skipitis apsigyveno „Municipal“ viešbuty. Artimiausiu laiku jis aplankys mūsų mokyklas, organizacijas ir atskiras asmenis.

Rep.

DULR PIRMININKUI P. R. SKIPIČIUI IR MINISTERIUI J. AUKŠTUOLIUI PRIĖMIMAS.

Lietuvių Sąjunga Brazilijoje rengia priėmimą DULR Pirmininkui p. R. Skipičiui ir Lietuvos Ministeriui Pietų Amerikoje J. Aukštuoliui. Kadangi Ministeris J. Aukštuolis į São Paulo atvyks rugpiūčio 14 d., tai priėmimas ir įvyks tos pat dienos vakare Vytauto Didžiojo mokykloje, Vila Beloje.

Norintieji priėmime dalyvauti turi iš anksto užsirašyti „Lietuvio“ redakcijoje, arba Vytauto Didžiojo mokykloje Vila Beloje.

RUOŠIASI VAKARUI.

Vila Anastazijos sportininkai ruošiasi vakarui, kurį mano stadijoje artimiausiu laiku. Bus vaidinama labai gražus veikalas „Laisvės Keliais“. Vakaras bus rengiamas Dr. J. Basanavičiaus mokyklos salėje, Vila Anastazijoje.

Sportininkas.

APIPLĖŠĖ LIETUVI.

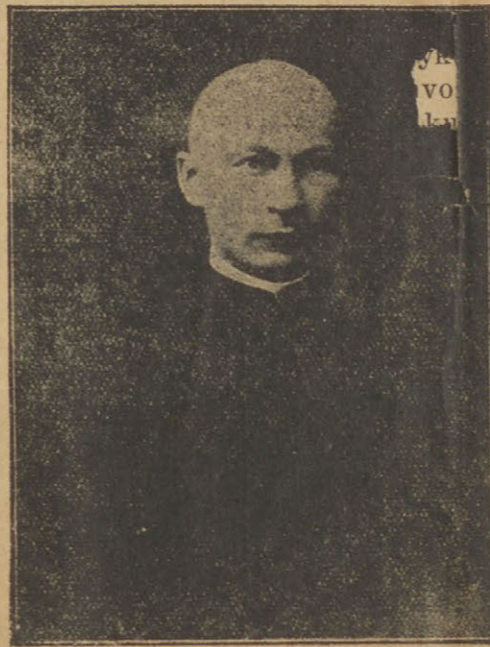
Light and Power kompanijoje Kubatone dirba lietuvis Jurgis Juozaponis. Vieną dieną jis nuėjo į Kubatono miestelį ir užtruko iki vėlyvo vakaro. Naktį jam grįžtant iš miestelio į barakus užpuolė plėšikai. Vienas iš plėšikų smogė J. Juozaponiui į galvą ir pastarasis sukniubo. Plėšikai atėmė laikrodį ir 300 milreisų pinigais. Apiplėšę piktarai pabėgo, palikę ant kelio sumuštą J. Juozaponį. J. Juozaponis atsigavęs grįžo į Kubatoną ir pranešė policijai. Po ilgų pastangų policija viename restorane plėšikus surado ir suėmė.

Pažymėtina, kad apie Kubatoną plėšikų yra nemaža ir jie daugiausia vaikščioja tomis dienomis, kada darbininkams mokamas atlyginimas.

P. Liberto.

MIRĖ „LIETUVIO“ SKAITYTOJAS PRANAS DIDŽIULIS.

Liepos 25 dieną Riberão Preto mieste mirė ilgametis „Lietuvio“ skaitytojas ir susipratęs

Kun. J. VALAITIS, buvęs „Šviesos b-vės“ steigėjas, ir „Lietuvio“ redaktorius.

mūsų tautietis Pranas Didžiulis Vėlionis buvo dar jaunas vyras, turėjo tik 31 metus. Jis buvo kilęs Bernatonių kaimo, Raudon dvario valšė. Kauno apskrityje. Į Braziliją atvyko 1926 metais ir jau 9 metai kaip gyveno Riberão Preto. Vėlionis paliko di deliame nuliudime tėvą, motiną žmoną, vieną brolių ir sesutę.

Vėlionis palaidotas Riberão Preto kapuose. Išiekius brangus tautietį, ir tebūna lengva tau Brazilijos žemelė.

St. Šabonas.

P. R. SKIPIČIO SUTIKIMAS RIO DE JANEIRO.

Rugpiūčio 1 dieną anglų laivu „Highland Brigade“ į Rio de Janeiro atvyko DULR Pirmininkas p. Skipitis. P. R. Skipitį uoste pasitiko „Vilnies“ pirmininkas J. Saurusaitis, iš S. Paulo atvykęs «Lietuvio» redaktorius St. Vancevičius, fotografas K. Vosylius, Jonas ir Juozas Ramanauskai ir dar keletas vietos lietuvių veikėjų. Nusifotografavus p. R. Skipitis nuvyko į «Gloria» viešbutį pas ten apsiostojusį Lietuvos Ministerį p. J. Aukštuolį. Vėliau p. R. Skipitis, Ministeris J. Aukštuolis, red. St. Vancevičius ir fot. K. Vosylius, Konsu-

F. STUNGEVIČIUS, „Lietuvio“ koresp. Urugvajui.

lo p. Morbergo automobilium. apie trejetą valandų pavažinėjo po Rio de Janeiro miestą, apžiūrėjo Kristaus stovylą ant Corco vado kalno, botanikos sodną ir

KAS NAUJO S. S-GOS „LITHUANIA“ SKYRIUOSE...

Praeitą sekmadienį Parque das Nações skyriaus futbolistai laimėjo prieš brazilų „S. Paulo F. C.“: pirmoji komanda — 2 : 0 ir antroji — taip pat 2 : 0. Tą pačią dieną mokiečiai pralaimėjo prieš „XI Romanos F. C.“: pirmoji komanda — 2 : 3 ir antroji — 0 : 1. Rytoj, rugpiūčio mėn. 7 d. Parque das Nações futbolo komandos susitiks su „Bangū F. C.“, o Mokos lihuaniačiai „Juventus“ stadione dalyvauja futbolo turnyre „dėl taurės ir 11 medalių“. Abiejų rungtynių pradžia 14 val.

Antradienį Bom Retiro lithuaniečiai laimėjo ping pong rungtynes su „M. do Glicerio F. C.“ klubui. Šių rungtynių techniški rezultatai: I kom. — 200 : 158, II kom. — 150 : 98, III kom. — 92 : 100 ir porin. (duplo) — 60 : 42.

St. Či.

IŠ LIETUVOS...

— Pirmoji Lietuvos Tautinė Olimpijada iškilmingai pradėta Kaune liepos mėn. 17 d. Į atidarymo iškilmes atsilankė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, kuris yra ir Olimpijados globėju, diplomatinis korpusas ir visa vyriausybė. Publikos prisirinko per 15.000. Respublikos Prezidentui tarus Olimpijados atidaromąjį žodį ir įteikė „Lietuvio“ žurnalą, grojančių orkestrams ir sportininkams giedant tautos himną, buvo išsauti 20 patrankos šūvių, kuriais buvo atžymėta 20 nepriklausomo gyvenimo metų. Po to apie 3000 sportininkų iškilmes maršu pražygiavo pro aukštųjų svečių triūnų būną. Jau pirmomis dienomis įvairiose atskirų sporto šakų varžybose pasiekta daug naujų rekordų.

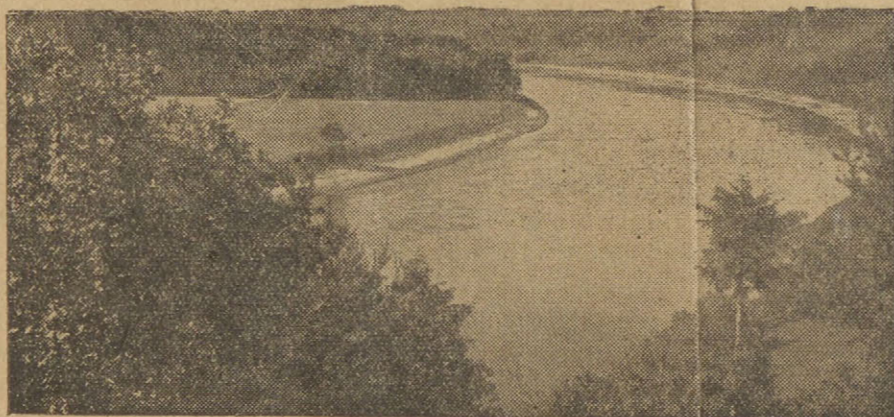
Į šią olimpijadą yra atvykę ir iš Vilniaus krašto apie 40 lietuvių sportininkų, vadovaujamų Žižmaro. Kauno stotyje tūkstantai žmonių sutiko su gėlėmis ir ovacijomis. Atvyko ir trys Brazilijos lietuvių sportininkai, kurie taip pat iškilmingai sutikti. (Elta).

— Klaipėdos krašto lengvosios atletikos pirmenybėse Junioras Malcius pastatė naują Lietuvos rekordą — 800 metr. distanciją nubėgo per 2.07,8 min.

D.

Keturi jauni „Lietuvio“ skaitytojai skautai V. Anastazijoje.

Didžiausia Lietuvos upė Nemunas ties Birštonu.

M. Šalčius.

Argentinos Lietuviai.

Argentinos lietuvių, kaip ir Brazilijos ir Urugvajaus, kolonija laikoma viena jauniausių, nors ji atsirado tuo pat metu kaip ir Šiaurės Amerikos lietuvių kolonijos.

Lietuvių ateivybę į Argentina galima padalinti į tris skirtingus laikotarpius: 1) senesnį iki 1905 metų; 2) po 1905 metų ir 3) pokarinį nuo 1920 metų.

Pirmutiniame laikotarpyje masinės lietuvių ateivybės nebuvo. Tuomet užklydavo čion tik atskiri asmenys. Tokių atskirų lietuvių į Argentiną žinoma pakliuvus 19-jo šimtmečio pradžioje ir dalyvavus Argentinos kovose dėl nepriklausomybės (Dautartas, pav. ir kiti). Vėliau atskirų lietuvių į čia ėmė pakliūti nuo to laiko, kai prasidėjo masinė lietuvių ateivybė į Šiaurės Ameriką maždaug nuo 1866 metų, tai yra po 1863 metų sukilimo Lietuvoje. Tuos lietuvius galima pavadinti tikraisiais lietuvių ateivybės pionieriais į Argentiną. Tarp jų reikia pirmiausia paminėti didelį Lietuvos mylėtoją ir aušrininką Andrių Višteliauską, netilpusį savo neramiai ir ekspansyvine dvasia Europos šalyse, pirkusį žemės apie dabartinę Berisą, pasirodžiusios nepataisoma pelke. Paskui kita nemažesnį savo tėvynės mylėtoją ir lietuvių išsivadavimo iš svetimų jungų kovotoją Paugą ir jo bendradarbius.

Šio laikotarpio lietuvių ateiviai, įsikūrę Argentinoje, praskynė kelią vėlesnei lietuvių ateivijai. Pirmieji to laiko mūsų tautos ateiviai atsirado Patagonijoje, Rosario, Mendozoj, Kordoboj ir kitur. Tuomet vienas Šlapelių padarė pradžią žinomai lietuvių aviganių kolonijai Sarmiento apylinkėse Čubut provincijoje.

LAIKOTARPIS PO 1905 METŲ.

Nustelbimas 1905 metų išsilaisvinimo judėjimo Lietuvoje pagaminė naują didelę išeivybės bangą. Didesnė dalis nukrypo į Šiaurės Ameriką, mažesnė į čia. Į čia atvykdavo dažniausia tie mūsų tautiečiai, kurie dėl kurių nors priežasčių (dėl akių ar kitokios nesveikatos) buvo neįsileidžiami į Šiaurės Ameriką.

Per dešimt metų (1905—1915) iki pasaulinio karo pradžios lietuvių ateivių skaičius Argentinoje pasiekė be ne apie 5000 žmonių. Spietėsi jie daugiausia Buenos Airese, bet nemaža jų leidosi į tolimesnius Argentinos kampus pasijieškoti progų ten gyventi. Ne vienas to laikotarpio lietuvis pasivaikščiojo iki Patagonijos, Čako, Mendozos ir Andų kalnų juostos. Sarmiento lietuvių aviečių kolonija tuomet žymiai išaugo.

Šiame laikotarpyje atsirado ir pirmutinės Argentinos lietuvių organizacijos, kaip pavyzdžiui, „Aušros Žvaigždės draugija“. Šis laikotarpis buvo ir gražaus lietuvių ateivių gyvenimo metai. „Lietuviai lietuvių susitikę, daugiau davosi — žiūrėdavo, kaip jam ką nors gera padaryti. Kartu valgė, kartu gerė, kartu linksmi nosi, kartu liūdėjo“, anot tų metų darbuotojo Mainionio pasakojimų. Daugelis atvykusių tuo metu į Argentiną buvo pasišalinę nuo rusų persekiojimo ir bu-

vo kairaus nusistatymo ir mokėjo sugyventi su kitaip manančiais.

Materialinis padėjimas tuomet atvykusių lietuvių buvo nepastovus — kartais geresnis, kartais blogesnis, bet jie šelpė atsidūrusius sunkesniame padėjime.

Karo metu Argentinos lietuviai taip pat kaip ir mūsų kolonijos Šiaurės Amerikoje aukėjo Lietuvos šelpimui ir parėmė vietos spaudoje ir visuomenėje. Karo gale į Argentiną pateko keletas lietuvių iš Šiaurės Amerikos ir čia iš vienos pusės pagyvino lietuvių veikimą, bet iš kitos pusės užnešė aštrų srovinių veikimą ir siautusius ten tuo met vaidus.

Mat, tuomet srovės ir čia tikėjo, kad aštriau pakovojus, galima bus visus lietuvius vieno nusistatymo padaryti.

Karo metu Argentinoje buvo įsteigtas Tautos Fondo skyrius nukentėjusiam dėl karo Lietuvai šelpti. To skyriaus veikimas žymiai paastrino santykius tarp lietuvių ir sukėlė juose srovines aistras.

POKARINIS LAIKOTARPIS.

Uždarius po karui Šiaurės Ameriką ateiviams, jų banga kreipėsi į Argentiną, į kur įvažiuojamas buvo palyginamai laisvas. Į Šiaurės Ameriką iš Lietuvos beveik visi važiavo pas savo gimines ir su jų pagalba kurdavosi. Į Argentiną daugelis važiavo, neturėdami jokių gimiinių, nepažindami čia gyvenimo sąlygų ir nežinodami, ką veiks atvažiavę. Važiavo, kad jį įsileido, tikėdamiesi „vis kokį nors darbą susirasti“, anot tų mūsų ateivių. Nei iš Lietuvos nei iš pačių, jau pirmiau atvykusių į čia ateivių, jiems jokios pagalbos nebuvo. Padėjo tik „Ateivybės Departamentas“. Del to didžiai daugumai šio laikotarpio lietuvių ateivių teko pereiti savotišką „kryžiaus kelią“. Tas kelias paprastai prasidėdavo pasantimu naujai atvažiavusių į krašto vidurį ir darbus laukuose prie geležinkelio ir panašius. Tie darbai padarydavo sunkų įpūdį mūsų tautiečiams ir paprastai baigdavosi tuo, kad išvežtėji „pėkšti“ arba prekiniais traukiniais grįždavo į Buenos Airesą,

Rašytojas MATAS ŠALČIUS.
«Lietuvio» bendradarbis ir Argentinos savaitraščio „Išvien“ redakt.

gaudami pakeliui pirmąsias tikrojo gyvenimo pamokas Argentinoje. Atvykę į Buenos Airesą, jieškodavos darbo dirbtuvėse ir visur, kur tik pakliūdavo. Be kalbos ir specialybės ateiviams sunku yra visur kurtis, tad ir čia pirmi žingsniai būdavo labai sunkūs. Tekdavo imtis darbų kurie atlikdavo n'io laimingesnių ir geriau pasiruošusių gyvenimui naujoje šalyje ateivių. Pusė bėdos buvo maždaug iki 1930 metų, kai Argentiną nebuvo skaudžiai paliesta ūkio krizis. Darbai ėmė mažėti, dirbtuvės užsidarinėti, uždarbiai mažėti. Daugelis mūsų ateivių atsidadė visi be jokio darbo, susipažino su miestotakampėmis, patiltėmis, pašalpų ir išmaldų prašinėjimu.

Krizis 1932—33 metais pasiekė savo viršūnę. Ateivybė suvaržyta. Pradėta jai duoti pirmenybę darbo gavime vietoje gimiesiems krašto piliečiams. Nelaimingai susidėję pačioje mūsų išeivijoje vidaus santykiai dar labiau pablogino ir be to blogą padėjimą. Liūdijimai „con caballo“ (su arkliuku) buvo virtę ženklų uždarančiu, mūsų ateiviams dirbtuvių duris. Tai buvo „juodosios dienos“ mūsų ateiviams Argentinoje. Šiandien jos yra praėjusios bet kolonija dar gyvena jų įspūdziais.

Kurie buvo tie vidaus santykiai, padėję pabloginti padėjimą, pakalbėsime toliau.

MATERIALINIS PADĖJIMAS.

Apie šiandieninę materialinę Argentinos lietuvių būklę galima taip pasakyti: 10 nuoš. lietu-

vių išeivių gyvena gana gerai, trečdalis vidutiniškai ir likusieji menkai, arba ir blogai. Geriau įsikūrė tie, kurie atvažiavo mokėdami kurio amato, nors tas amatas buvo ir labai paprastas, kaip siuvėjo, kurpiaus, staliaus, kalvio ir panašių. Tie amatininkai, kurie buvo apsukresni, greičiau pramoko kalbos ir ėmė savarankiškai dirbti, šiandien visi geriau gyvena. Bet daugumo materialinė būitis yra sunki. Jie tikrai čia vargsta vargą, kol žūsta, arba laimingo atsitikimo dėka grįžta į tvarkingą gyvenimą.

Argentinos lietuvių išeivių tarpe pasitaiko daugiau beraščių kaip Š. Amerikoje, nes čia buvo nereikalaujama iš ateivių, kad jie mokėtų skaityti ir rašyti. Tokiems sunkiau yra pramokti kalbos ir jie yra pasmerkti vargą vargti.

VISUOMENĖS DARBAS.

Mintį suburti visus Argentinos lietuvius turėjo kolonijos organizuotojai dar prieškariniais laikais, ypatingai Pauga, Stalioraitis, Mainionis, Juozakas ir kiti.

Be ne tiksliausia kelią mūsų išeivius Argentinoje organizuoti buvo pasirinkę „Diego“ ir „A. Žvaigždės“ draugijos kūrėjai. Jie norėjo į tą draugiją sutraukti visus Argentinos lietuvius be jokių skirtumų savyšalpos reikalu. Sąlygos jiems dirbti buvo nepalankios. Mūsų išeiviai tuomet nebuvo pripratę prie organizacijų ir nesuprato jų naudos. Del to ir ta draugija sutraukė į save būrelį tik labiau susipratusių — pryšakesnių — žmonių.

Kiek geresnį pasisekimą turėjo mėginimas suorganizuoti lie-

tuvių, didžiojo karo pabaigoje šūkiu šelpti nukentėjusią Lietuvą ir paremti Lietuvos kovą dėl nepriklausomybės.

Panašius tikslus turėjo ir šikūres Tautos Fondo skyrius, tik jis visur labai pabrėžė savo „katalikišką“ pobūdį, kas baidė laisvamaniškiau nusistačiusius žmones. Tačiau ir tie „skirtumai“ Argentinos lietuvių kolonijoje buvo palyginamai niekis su vėliau kilusiais vaidais.

Pokariniame laikotarpyje labai pasižymėjo vadinamas rytojiečių judėjimas. Tas judėjimas buvo apėmęs, kad ir ne visus mūsų išeivius, bet plačias jų mases. Laikraštis pasiekė didelio tiražo (tarp 3 ir 4 tūkstančių egz.) Skaitytojai sudarė gatavą kontingentą „darbinikiškoms“ organizacijoms.

Toks geras pasisekimas pakatino rytojiečius užsimoti labai platiems darbams. Jie įsitaisė savo spaustuve ir ėmė rinkti pinigų savo namams statyti su nuosavu salonu, skaitykla ir t.t.

Kaip tik tuo laiku buvo paskirtas pirmutinis oficialus Liet. valstybės atstovas konsulas. Apsvaigę savo pasisekimu rytojiečiai nelabai norėjo to atstovo prisiimti į savo tarpą.

Pirmutinis Lietuvos konsulas, be abejojimo buvo labai kantrus ir pakantus žmogus. Bet keletas viešų jo įveidimų sukėlė tiek jame, tiek ir nuolaidesniuose išeivių kloduose reakcija, ir — atsirado naujas judėjimas mūsų išeivijos tarpe Argentinoje, vadinamas „balsiečių“ judėjimas, kadangi jis spietėsi apie laikraštį „Balsą“.

Balsiečių judėjimui nelengva buvo įsigalėti. Juoba kad tas judėjimas svyravo ideologiniu požiūriu: kartais jis linko į socialistus, kartais į santariečius Šiaurės Amerikos lietuvių prasme, kartais šiaip būrė „pažangiąją visuomenę“. Jam pakenkė taip pat vadinamoji Jakubaičio agentūros istorija kuri esmėje turėjo gerus tikslus, bet per plačiai užsimoję ir buvo priversta bankrutuoti, pražudydama įdėtą į ją žmonių pinigų.

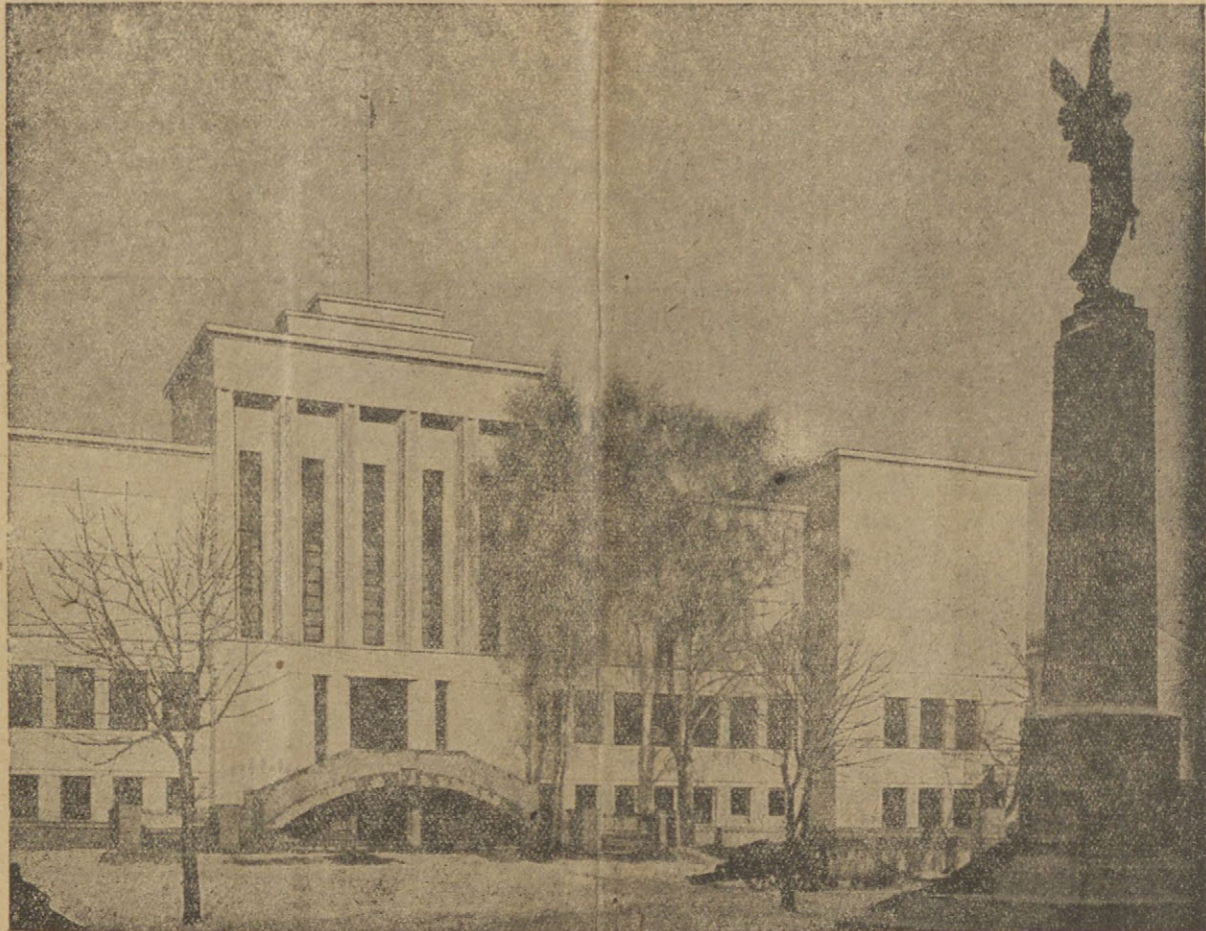
Tarp balsiečių atsirado žmonių, kurie taip pat labai įveidžiamai laikėsi tiek Lietuvos atstovybės, tiek tautybės tiek tikybės pažiūriais.

Todel atėjo reakcija ir prieš balsiečius, kai į B. Aires atvyko kun. Janilionis ir vėlesniu savo veikimu sudarė liūdniausią epoką Argentinos lietuvių gyvenime.

Tai vadinamasis „Lietuvių Namų“ laikotarpis, kai sumanyta iš Lietuvos valstybės pusės su tvarkyti mūsų išeivija Argentinoje kitų tautų pavyzdžiu. „Lietuvių Namai“ virto nesantaikos šaltiniu tarp atskirų grupių ir jų istorija yra „vaidų istorija“ Argentinos lietuvių išeivių gyvenime. Visiems yra žinoma kaip baigėsi ta istorija.

Dar prieš jų žlugimą atsirado srovė, kuri pasiryžo „iš viršaus“ griežtu ir stipriu — autoritariniu — veiksmu sutvarkyti koloniją, bet visiems žinoma, kas ir su ja atsitiko.

Iš šito matome, kiek buvo pastangų suburti Argentinos lietuvių koloniją. Visai bešališkai sprendžiant, visos tos pastangos esmėje turėjo gerus tikslus, bet joms nepasisekė. Nepasisekė dėl per daug karšto noro iš veikėjų pusės visiems tiems judėjimams varu duoti ideologinį

Naujieji Vytauto Didžiojo Rūmai Kaune. Tai didžiausias ir gražiausias pastatas Lietuvoje.

(pabaiga 6 pusl.)

Lietuvos kaimas keičia savo veidą.

„Per Klausučių ulytėlę, čiu-dra-la-la“ — dainavo senoji Lietuva, gimusi ir augusi dideliuose kaimuose, kurie tęsėsi kilometrais. Didelių liepų, surambėjusių klevų paūnksmėje žaliavo samanomis apžėlę stogai. Namų namų rėmė, kad net saulei nebuvo vietos praleisti savo gaiviuosius spindulius. Nebuvo vietos praskristi paukščiui prabėgti skalijančiam sūniui. Būdavo pirklių, kur nei iš rytų, nei iš vakarų per naurią dieną nepasirodydavo saulė, nes iš abiejų pusių riogsojo kaimynų triobos. Tik per pačius pietus keletas spindulių pasveikindavo prie stalo susirinkusią šeimyną. Pabaliuose, aukštuose kalnuose, kėpsėjo suglaustos šiaudinių pastogių eilės. Terekėjo menkos perkūno, ar gaisro kibirkštėlės ir toks kaimas nuedavo liepsnomis iki paskutinio tvoros kuolo, iki paskutinės pirtelės. Aimanuodavo, laužydavo rankas artojai ant degusių krūvos. Nenuėsi susišelpti pas kaimyną, nes ir jo turta nusinešė į

(Tęsa iš 5 pusl.)

anstpalvį ir dėl kergimo ideologinių veiksmų su grynai ūkiškais veiksmais, kuriems ideologinis antspalvis, esant keletui skirtingų srovių, yra žalingas.

Tiesa, čia reikia pastebėti, kad organizacijos susigriebė jau kiek ankščiau ir beveik jos visos savo įstatuose, turi nuostatą, kad jos yra „nepartinės“, „nepolitinės“ ir net kaikiuriose draudžiama kelti „politinius klausimus“. Tame yra aiškūs noras apsiginti ir atsiriboti nuo ideologinių įtakų. Tačiau tikrumoje to nesilaikoma. Tik viena ant-ra (Susivienijimas, Ekonominė Draugija, Sporto Sąjunga) laiko si to nusistatymo.

Organizacijų Argentinos lietuviai turi gana daug (apie 40), bet jos visos yra palyginamai su Lietuvos ir Šiaurės Amerikos lietuvių organizacijomis mažos. Kitos jų, anot mūsų tautiečių B. Airese, susideda tik „iš pirmininko ir antspaudo“. (Smulkiau apie organizacijas žiūr. atskiruose aprašymuose).

Daugiausia nesantikos, tačiau kelia Argentinos lietuvių laikraščiai. Jiems drąskų, kartais stačiai „banditišką“ toną davė „Rytojus“, paskiau „Balsas“ ir vėliau kiti. Bauriausiu rašymu pasižymėjo „Žinios“. Ramiausio to no yra „Išvien“, kuris pasiėmė sunkų uždavinį iššvarinti ir su padorinti Argentinos lietuvių spaudą.

Kaip laikosi dabar Argentinos lietuviai?

Apsivylę daugelis išėivių šiuo metu nenori priklausyti jokioms organizacijoms, bet jie visi, išskyrus mažo būrelio ideologinių darbininkų-fanatikų, norėtų, kad jei būtų organizacija, tai tokia, kuri padėtų kiekvienam geriau įsikurti su darbu ir uždarbiu ir nestatytų jokių pavojų būti pul-tam iš tos ar kitos pusės. Tokia organizacija gal ir galėtų sujungti žymesnę mūsų išėivių dalį, bet ji yra galima tik, kai atauš įsisiūbavusios geologinės aistros.

Pulgis Andriušis.

debesis visa naikinanti ugnelė. Didžiojo karo metais, kai mūsų ūkininko paskutinį duoną kepimą pagrobavo bolševikai, lenkai, bado smėklą lydėjo nžkrečiamųjų ligų slibinas. Ši negailastingoji giltinė, barskėdama mirtį sėjančiu dalgiu tik ir laukdavo, kad pakelėje pasitaikytų kaimas. Čia mirties šienautoja išsijuosusi pradėdavo savo baisų darbą. Mirties angelas iš vienos pirkios klabendavo į kitą, ir per kelias dienas visas kaimas patekdavo į jo valdžią. Prisiminkime nelemtuosius tifo metus Lietuvoje bolševikams siaučiant. Šioji rykštė skaudžiausiai plakė Rytų Lietuvos artojus, kurie beveik visi buvo susimetę į kaimus.

Lietuvoje jau baigiasi rugiapirtė.

O PO SMARKIŪJŲ VIDURVARIŲ PERKŪNŪJŲ,

po gaisrų pašvaisčių, pasipildavo žmonės su terbomis, su pakinkytais vežimais. Nuslėmę kepures belsdavo į kiekvieną namą ir nuolankiai prašydavo: Pasigailėkite manęs, padegėli! Darželiuose pastatyti mediniai kryžiai su užrašais nuo bado, maro, ugnies ir karo, gelbėjimus... Šis sakinyš geriausiai tinka kaimui. Tai didelio, susigrūdusio sodžiaus keturi baisieji žodžiai, keturios didžiosios rykštės, kurios žiauriai plakdavo senąją Lietuvą.

Aš pažinojau nuo pat mažų dienų vieną aukštaičių kaimą. Ilgą, linksmą kaimą, kuris buvo susikimšęs aukštame kalne, iš kur buvo matyti kelių parapijų žemės, miškai ir balti keliai. Čia nuo senų senovės gyveno linksmi artojai, dainomis plėšdami skardžius, klonius ir ežerus. Būdavo gražūs pavasariai, vandenys triukšmingai bėgdavo nuo kalnų į npes, upelius. Skambėdavo auksinės vasaros, skardendavo piemenų birbynės. Derlinga žemė, plačios pievos, dideli sodnai. Pridėjus kiek darbščios rankos, visi tie žemės plotai, saulės kepinamos kalnų atšlaitės galėjo pavirsti į žydintį rojų. Žmonės laikė daug gyvulių, kurie, saulei tekant, su dulkių debesiu skerdžiaus būdavo varomi į liesą pūdymą. Daug turėjo galvijų, bet maža naudos buvo.

SVIESTO ŪKININKAS KIAURUS METUS

nematė, nors turėjo tris karves. Tik per didžiąsias šventes, tik brangiam sveteliui apsilankius,

ant stalo atsiradavo sūris su sviestu. Tai būdavo brangiausias kaimo valguvis. Nors ir tvarte bliuana kelios itkarvės. Didžiausias šio kaimo tikavo pasigyrimas, kad kuris ūkininkas nepristinga mėsos. Nors didžiausioje kaimenėje ganosi buvo kelios kiaulės ir pulkas avelių.

LINKSMAS TAI BUVO KAIMAS.

Žmonės gimdavo, mirdavo ir niekas nesikeisdavo. Kaip sūnus rado tėvo palikimą, taip jį perleisdavo miršamas savo sūniui. Samanomis apaugęs stogas likdavo netaisytas per kartas. Sako, tėvas taip gyveno — pragyvensiu ir aš.

Vasaros ir žiemos dienomis, darbymečiu visi vyrai rinkdavo si į vieno kaimyno pirkią ir čia valandų valandas darydavo seimus. Plepėdam apie šį bei tą ir apie nieką. O tuo tarpu dirvoje blizgėdavo apversta žagrė

J. JANUŠKIS,

buvęs sp. S-gos „Lithuania“ Bomo Retiro skyriaus pirmininkas, „Lietuvio“ bendradarbis.

Kun. B. SUGINTAS,

buvęs „Lietuvio“ bendradarbis ir mūsų kolonijos kapelionas.

PIEVOSE PRIRIŠTOS ŽALMARGĖS.

tai gražiai nuvaizdavo lietuvių rašytojas Dovydenas savo knygoje „Broliai Domeikos“.

Didelių kaimų rykštei padarė galą Lietuvos vyriausybė. Griežtai nusprendė visus kaimus išdalinti į vienasėdžius. Juk suvalkiečiai gyveno dar prieš karą. Ten kaimas jau seniai nežinomas.

Dar praeis keleri metai ir Lietuvoje nebeliks nė vieno kaimo. Artojai iškeliaus į laukus, įsikurs patogiose sodybose.

KAIMAS, KURĮ AŠ PAŽISTU

nuo mažų dienų jau ketveri metai, kaip matininko aplankytas. Aukštame kalne banguoja tam-

sių žaliųjų, virsta pavasarių krantus daržovės. Neliko ten akmens ant kalnelio. Jie visi sukrauti į naujų namų pamatus. Ilgųjų, kilometrinių rėžių vietoje visomis spalvomis klesti keturkampiai sklypai, priaugę visokios gerovės. Kas kalnelis — namelis. Linksmai, su plėčiais prakirstais langais, kuriuose per visą dieną žaidžia saulė — visų ligų ir nesveikatų naikintoja. Ten, kur seniau vargingai karstėsi aplink kalnus keliukas, dabar tiesia styga užvežtas vieškelis, jo kraštai apodinti liepomis ir šermūksniais. Prie naujų pirklių eilėmis surikiuotos obelaitės. — būsiamasis ūkininko džiaugsmas ir pelnas. Vienkiemio savininkas netolimą praeitį mini su šypseną: ir kaip galėjo tiek metų gyventi mūsų protėviai? Ir gandrai jau puikiai apsiprato su vienkiemiais. Jie linksmai klebga naujuose lizduose, kuriuos jiems įkėlė į juodalksnis gerieji šeiminkai.

NET IR DAINUOJAME DAINĄ APIE OŽELĮ,

kuris išoko į rūtų darželį. O kiek čia būdavo nebaigiamų barnių dėl vištos, dėl paršelio, žąsies. Pro tvorą nesunku pralysti į kaimyno daržą. Čia ir prasidėdavo peštynės, kurios dažnai baigdavosi teisme. Visa

Gražu mūsų Lietuvoje.

neįveikia sultingosios žolės. Jos dar prisimena, kai piktas skerdžius ir išdykę piemenys su lazdomis jas vaikydavo po kelmus. Ir po tokių kasdieninių lenktynių prašyk, jei nori iš jų pieno. Vos saulė prašvinta, vieškeliu pasipilia iš visų vienkiemių merginos su pieno kibirais ir linksmai plepėdamos keliauja į čia pat įkurtą pieninę. Diena diena, mėnuo į mėnesį ir ūkininkas savo reikalams sukrauna pinigą iš baltojo aukso. Ta pati karvė dabar duoda dešimteriopą naudą, negu bendrose kaimo ganyklose. Kai kaime šeimyna iš trijų karių neturėdavo sviesto, tai dabar, radant vieną žaltę, galima puikiai išsimaistinti vidutinei šeimynai.

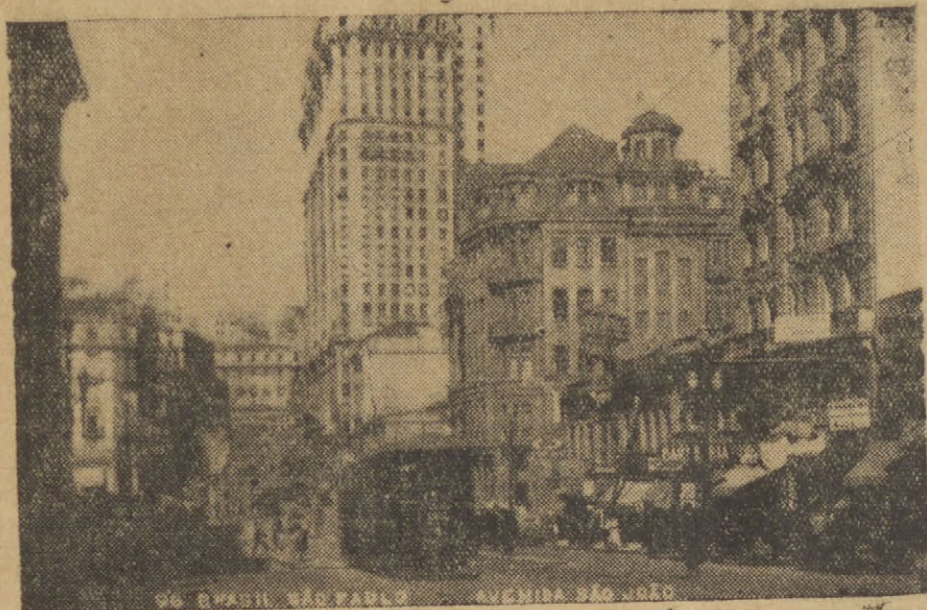
KAS ANKSTYBĄ PAVASARĮ IŠ KAUNO

į laukus pasipilia šimtai matininkų ir iki vėlybo rudens ražo ūkininkų žemes, ilgus, vargingus rėžius suveda į vieną vietą, naikina pragaistingas ežias. Mano žinomame kaime buvo tokie rėžiai, kad rytą išėjęs ūkininkas tegrįždavo saulei leidžiantis. Nes eiti kilometrus pietauti į kaimą, neapsimoka. Išėina vienkiemio savininkas dabar į savo stiklinį gonkelį ir kaip ant delno mato visą sodypą. Poilsio metu pypkiuodamas kieme ant suoliuko, mato, kaip jaučiasi pievoje arklis, ar nepristigo žolės karvutė.

DAR PRASLINKS KELERI METAI

ir Lietuva galutinai pakeis savo veidą. Bus laimingesnė, turtingesnė Lietuva. Artojas įsigyvens naujoje sodyboje, jo nebetraks tušti plepalai kaimyno pirkioje, nes dabar toji pirkia per toli.

Ir keturi kaimo slibinai: badas, maras, ugnis ir karas nustos savo baisybės.

São Paulo miesto gatvė Avenida São João.

D-RAS B. MORBERGAS,
Lietuvos Garbės Konsulas Rio de Janeiro, didelis „Lietuvio“
bičiulis ir remėjas.

DR. PETRAS MACIULIS,
buvęs Lietuvos konsulas São Paulo ir „Lietuvio“
bendradarbis.

H. VAGNERIS.
„Lietuvio“ bendradarbis.

EDVARDAS PAŽĖRA,
São Paulo liet. skautų vadai ir
„Lietuvio“ nuolatinis bendradarbis

A. a. Liūdas Vaineikis.

(Rašo „Lietuviui“ Briğ. generolas gyd. Vl. Nagevičius.)

(Tąsa iš 31 nr.)

Paskutiniuosius metus dėl sunkios širdies ligos Vaineikis iš namų jau nebeišeidavo, o vieną kitą ligonį, pasilsėdamas, priimdavo namie. Pernai metų vasarą pastebėjau jo žymų sveikatos sumenkėjimą ir supratau, kad jam stinga lėšų kur nors nuvykti pasitarti su klinikistais.

Paskutinės senjojo veikėjo dienos buvo tikrai nelinksmos. Gydytojų korporacija „Fraternitas Lithuanica“ savo metiniame suvažiavime apsvarstė Vaineikio reikalą ir nutarė savo lėšomis pargabenti į Karo Ligoninę ir čia jį gydyti. Tai ir buvo įvykdyta, tačiau Vaineikiui iš ligoninės gyvam išeiti nebeteko.

Kaip ir daugelis kitų Lietuvai nusipelnusių vyrų, jis pasidarė nebemodernus, lyg ir nereikalingas. Ir po paskelbimo laikraščiuose tik maža užjaučiančių žmonių saujelė telankė baigiantį savo dienas veteraną. Tarp

nedaugelio žmonių, kurie buvo Vaineikiui nuolat palankūs, buvo ir Valstybės Prezidentas, kuris 1928 m. nusiuntė jam per mane Gedimino Ordina, o trumpai prieš mirtį aplankė Karo Ligoninėje. Nelinksmos buvo ir savybės kūčios, kurias surengėme Dr. Vaineikiui ligoninėje. Nors jis pats ir tikėjosi pratęsti dar metus kitus, bet mes, kurie apie jį vaikščiojome, aiškiai supratom, kad jau po jo. Ir iš tikrųjų š. m. sausio mėn. 17 d. 7 val. 15 min. ryto užgėso šis spaudos draudimo kovų veteranas. Pagal jo norą jo kūnas buvo sudegintas medicinos fakulteto krematoriume. Gyvenimo aplinkuma taip susidėjo, kad jo santykiai su Bažnyčia buvo nutrūkę, bet būdamas laisvamanis, jis pasižymėjo didele pagarba kitų žmonių įsitikinimams, už ką ir pats buvo kitų gerbiamas.

Tai taip atrodo trumpai atpa sakotas vieno laisvės kovotojo gyvenimas. Po jo išėjimo iš mū-

šų tarpo liko bendruose tėvynės rūmuose didelis jo darbų ir pasiaukojimų įnašas, liko surašytų ir nesurašytų atsiminimų, o kas jį kiek arčiau pažinojo, ir kartus jausmas, kad ir išlaisvintosios tėvynės visuomenė ne sugebėjo jo pakankamai įvertinti ir išeinančiam iš gyvenimo atsidėkoti.

Tačiau nedaug meiliau tebuvo pasielgta ir su Dr. Basanavičium, ir su Jablonskiu, ir su Būga. Juk Basanavičius ir pats save vadino nebemoderniu žmogumi. Prisiminkime dar knygnešį Bielnį, kun. St. Stakele, kun. Adomą Grinių, Dr. Andrių Damaševičių, didelį lietuvių bičiulį Vladimirą Zubovą ir pamatysime ir juos išlydėtus į amžinatvę su užuomaršos šydu. Ar daug šiandien beminimas, išskyrus dvasininkus, aušrininkus Dambauskas, ar daug beišgirsi apie Donatą Malinauską, apie Dr. S. Staugaitį, Feliciją Grincevičiūtę, Mortą Zauniūtę, apie Vladą Požėlą, apie plk. Alytą, A. Janu laitį, kaip anų laikų veikėją, apie Dr. Vladą Mongirdą ir daugelį kitų, šiandien dar gyvų, o

anuomet su didžiausiu pasiaukojimu, kaip ir Vaineikis, likusių Lietuvoje ir kovojusių su priešpau.

Tiesa, buvo ir tokių, kurie, gyvendami ne Lietuvoje, kaip ir Pranas Mašiotas, Petras Leonas, teisininkas Motiejus Čepas ir t. t., su Lietuva nuolat susižinodavo ir aktyviai dalyvavo ją gaivinant. Tačiau ir jie šiandien labiau garbinami už nuopelnus nei priklausomojoje Lietuvoje. Nemaža anų laikų mūsų inteligentų dalis, apsigyvenusi Rusijoje, susikūrusi ten rusiškas ar lenkiškas šeimas, kartais ir visai nutraukusi ryšius su Lietuva, gal ir niekuomet nemaniusi grįžti į tėvynę, po pasaulinio karo ir revoliucijos pateko į Lietuvą ir su mažai suprantamu įžulumu emė čia knaptoti visus kovų laimėjimus. Šitie žmonės, vien revoliucijos ir bado tespiriami, parvykę į senąją tėvynę su savo svetimtautiškomis šeimomis (kartais net atsilietuvinę savo susirusintąsias pavardes), skubinosi užimti įtakingiausias pozicijas, su panieka, kur tik buvo įmanoma, atstumdami se-

nuosius veikėjus, kaip „tinkamus tik revoliucijos, o ne kūrybos darbai“.

Šį visiems žinomą faktą pamiršau, tenorėdamas paryškinti nenormalią padėtį, kur bujoja piktžolės ir stelbia tą, kas buvo mūsų gyvybės šaltiniu.

Palydėję Vaineikį, turėtumėm jį kad ir po mirties, pagerbti, persireviduodami savo santykius su senosios kartos veikėjais, kurių išsižadėti neturime moralinės teisės ir iš kurių, kaip ir iš savo kariuomenės savanorių — kūrėjų, turėtumėm, pasak Kudirkos žodžių, „stiprybę semti“. Ar nepravartu būtų dėl tų pat priežasčių susirūpinti ir mūsų laisvės kautynių vadais, dažnai pamirštamais ir liūdnai bebaigiančiais savo amžių?

(Galas.)

**SKELBKITES
TIK
„LIETUVY“**

Mūsų Sportininkai rašo...

(Iš dienoraščio).

I Lietuvą mes išvykome kupini geriausių vilčių, bet jau pakeliui į Santos mūsų nuotaiką pagadino «A» «Gazeta». Kažkoks «juokdarys» įdėjo mano — Juozo Vasiliausko ir Valentino Pakalnio foto su prierašu, kad Brazilijos lenkų sportininkai vyksta į Lenkiją olimpijaddon. Mus apėmė pašėlęs pyktis. o Steponas Žičkus ėmė mus erzinti:

— Palaukita judu «lenkai»! Užlipsim ant laivo. Lietuvis judviem dūos ant kelių parsitiešes! — Mat Žičkus, nežinia kodėl, to lenkų agento nebuvo nu savintas... Mums buvo nesmagu. Atrodo, kad likimas jau pradeda tyčiotis. Mūsų palydovai ramino, o Lietuvių Sąjungos Brazilijoj sekretorius Simas Bakšys, kuris daugiausia rūpinosi, kad būtina pasišti i Lietuvą stipriausią lithuanietį Steponą Žičkų, mus įtikinėjo, kad noras nusavinti lenkams mūsų sportininkus geriausiai įrodo, kad jie yra vyrai, kad mūsų amžnieji priešai taip pat nori tokių turėti. Mums beliko tik pasižadėti neapvilti mus pasiuntusius «Lithuanijos» ir visų Brazilijoj lietuvių i mus sudėtų vilčių.

Iš Santos uosto išplaukėm birželio 29 d. 17 val. Netrukus

«Massilia» jau skrodė vandėno bangas. Laivas pradėjo supstis. Mes pasodinom savo milžiną Stepą vidury laivo, kad balansuotų... Keleiviai i mus smalsiai žiūri. Visiems patinka ši trejūkė: Milžinas Žičkus, vidutinio ugio aš ir mažutis Pakalnis. Laivo vadovybė mus taip pat pagerbė. Mus apgyvendino vienoj erdvioj kajutėj ir leido treniruotis tik laivo salėje, tiek ir ant denio.

Oras labai geras. Apetitas puikus. Mudu prancūziško vyno tik paragaujame, bet Stepas muša rekordus.

Birželio 30 d. Mes pakilome šeštą valandą. Rytas nuostabiai gražus. Jau matyti ir Rio de Janeiro. Mes godžiai žiūrime i puikius gamtos reginius, kuriuos vainikuoja didinga Kristaus statula. Ji laimina miestą. Ir, atrodo, visa apylinkė skęsta Dievo palaimoj. Nuo Pão da Assucar storomis lynomis leidžiasi «vagonėlis». Valentinas nusišypojęs pastebė:

— Stepai, jei tu įsisėstum, toš virvės tikriausiai neišlaikytų...

O Stepas rodo savo stiprius baltus dantis ir gardžiai kvatoja.

Rio de Janeiro pasivaikščioti neteko. Tuoj išplaukėm. Vienoje salėje radome ping pongo stalą. Ėmėme žaisti. Gerų žaidėjų laive nebuvo. Mes lošėme drašiai, žiūrovai sakė, kad mes kertame tikrai pasiutusiai...

Tarp savęs kalbamės tik lietuviškai. Vienas kitas iš šalies pasiklauso. Vienas prancūzas pastebėjo, kad mūsų kalbos žodžiai esą labai skambūs. Susidraugavome. Su prancūzu sulošiau porą partijų šachmatais. Apstačiau. Tada jis mane supažindino su stipresniais šachmatistais. Paskui daug laiko teko praleisti pirmoj klasėj prie šachmatų stalo. Kol priplaukėm Cabo Verde, aš jau spėjau įsigyti čempijono vardą. Stepas ir

valentinas treniruojasi ant denio. Rytais ir vakarais prisijungiu ir aš. Bėgiojame, šokinėjame, tik viena nelaimė — nėra kas Žičkaus sprandą pasukinėja... Mudu abudu neveikiava. Dėl to jis truputį nusimineš. Jis neturi kompanijono.

Liepos 1 d. krantų jau nebesimato. Šeštą val. mes nusiprausė ir apsilvė «Lithuanijos» uniformą, einame i Ikl. salę daryti pratimų. Salė apie 40 m. Pabėgioti vietos užtenka. Prisi renka ir žiūrovų. Daugumai pa-

JUOZAS VASILIAUSKAS, mūsų laikraščio bendradarbis, dabar dalyvauja Lietuvos Tautinėje Olimpijadoje.

tinka Pakalnio trišokis. Kiti stebisi žiūrėdami i Žičkų. Vienas sako, kad tai Šmelingo brolis, kitas ginčija, kad tai esąs lietuviškas Karneira. Ir visi patylomis skaito ant mūsų treninčių «LITHUANIA». Mes tik pučiame krūtines. Mums šilta...

Po pusryčių Valentinas su Steponu traukia operas, o aš einu i 1 kl. parodyti lietuviškas spalvas ir vėl kokį prancūzą apstatyti. Ši kartą buvo sunkiau. Su manim susikabino laivo stur-

manas. Viena šachmatų partija užtruko apie tris valandas. Baitėva lygiomis.

Šiandien per pietus Stepui pastatė jau dvi bonkas vyno i klausė:

— Ar užteks? Visų nuotaika gera. Mes jau pradėdame kalbėti prancūziškai. Prancūzai stebiasi, kad mes labai geri jų mokiniai, o mes stebimės, kad jų kalba labai panaši i portugalų.

(Bus daugiau).

AR ESI IŠSIRASĖS LAIKRAŠTĮ «LIETUVI»?

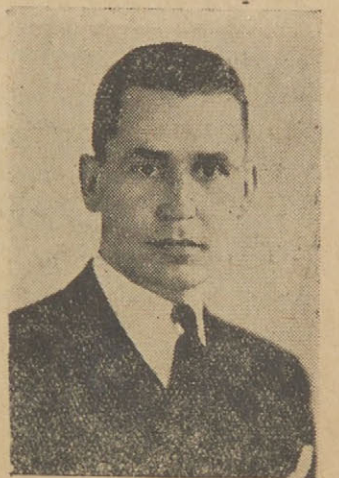
Poet. K. JŪRA, „Lietuvio“ bendradarbis Lietuvoj.

A. a. poet. ATKOČAITIS — GYTIS. Buvęs „Lietuvio“ redaktorius ir bendradarbis.

Mok. J. JURGILAS, „Lietuvio“ bendradarbis.

A. a. B. STEPONAITIS, „Lietuvio“ bendrad.

Mok. L. MAJIENĖ, „Lietuvio“ bendradarbė ir Ats. kap. A. MAJUS, „Lietuvio“ bendradarbis.

Mok. ST. IVANAUSKAS, „Lietuvio“ bendradarbis.

Mok. O. PAŽĖRIENĖ, S. Paulo lietuvių mergaičių skaučių vadė, „Lietuvio“ bendradarbė.

KAZYS BRATKAUSKAS, „Lietuvio“ bendradarbis.

Susitikimo entuziazmas

Vilniaus krašto ir užsienių lietuviai Tautinėje Olimpijadoje.

Pirmąją Tautinę Olimpijadą Lietuva jau eilė dienų džiaugiasi. Jau yra paaiškėję ir atskirų sporto varžybų rezultatai. Juose gražiai yra pasirodę tiek užsienių lietuviai, tiek Lietuvos sportininkai, pasiekdami naujų Lietuvos sporto rekordų. Visi tai Lietuvos sporto pasaulyje kelia entuziazmą. Tačiau ir plačioji Lietuvos visuomenė gyvena gal dar didesniu entuziazmu, negu sportininkai. Joje ypatingą džiūgesį kelia gausingas lietuviškas jaunimas, suvažinęs iš Vilniaus krašto ir eilės užsienių kolonijų.

Pirmiausia Lietuva nudžiugo pamačiusi Jungtinių Valstybių lietuvius, atvykusius į Olimpijadą. Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo visuomenė domisi ne tik kaip gerais sportininkais, bet ir tautiniu požiūriu. Lietuvos spaudoje kartas nuo karto pasirodo ar Amerikos veikėjų ar atsilankančių Amerikos lietuvių pareiškimai apie grėšiantį Amerikos lietuvių jaunimui nutautėjimo pavojų. Dėl to Lietuvos visuomenė labai jautriai pri-

ima kiekvieną Amerikos lietuvių jaunimo pareiškimą ir ji yra ne paprastai dėkinga jam už atsilankymą.

Tas džiaugsmas Lietuvos visuomenėje yra juo didesnis, kad ne žiūrint to, jog tas jaunimas yra gimęs ir augęs Šiaurės Amerikoje, jis vis dėlto moka savo tėvų kalbą, gyvai domisi savo tėvų gimtine ir noriai bendrauja su Lietuvos visuomene. Amerikos lietuviai sportininkai yra Olimpijados favoritai, Amerikos lietuvių choras „Pirmyn“, dirigento Steponavičiaus vadovaujamas, yra užkariavęs Lietuvos visuomenės širdis ir nespėja savo menu su ja pasidalinti. Jis visur kviečiamas, jam visur kelia mos ovacijos, jo pasisekimas yra dar nematytas Lietuvoje. Olimpijados proga įvykęs Amerikos lietuvių ir Lietuvos visuomenės bendravimas turės milžiniškos reikšmės lietuvių tautos ryšių sustiprinimui su užjūrio broliais.

Toks pat nuoširdus ir džiaugsmo kupinas ryšys Olimpijados proga yra užsimezges ir su re-

tais Anglijos ir Brazilijos svečiais — vietos lietuvių kolonijų atstovais. Taip pat šiltai Lietuvos visuomenė sutiko savo brolius, gyvenančius kaimyninėje Latvijoje. Jų atvyko daugiau sia, nes Latvija nuo Lietuvos yra ne tik arti, bet ir turi gausią lietuvišką koloniją — apie 25.000 lietuvių.

Olimpijada Lietuvos visuomenei suteikė didelę ir malonią staigmeną — Vilniaus krašto sportininkų ir ekskursininkų atvykimu. Iš karto buvo žinių, kad Vilniaus lenkų administracija ne linkusi lietuvių į laisvąją Lietuvą išleisti. Dėl to jų atvykimas į Olimpijadą Kauno visuomenei buvo tikra šventė. Vilniaus krašto lietuvius stotyje sutiko daugtūkstantinės minios, džiūgaudamos ir laimės ašaromis juos sveikindamos. Vilniaus krašto sportininkų vadas Žizmaras, kuris, lenkų ultimatumo proga vieno lenkų atsargos karininko išprovokuotas, dėl Lietuvos garbės kovėsi su tuo karininku kardais ir jį nugalėjo, nuo stoties į miestą buvo ant rankų atneštas. Tokios pat ovacijos vilniečius lydėjo stadione, atidarant Olimpijadą. Milžiniška minia su jais traukė Kauno gatvėmis ir prie Nežinomojo Kareivio kapo, kur vilniečiai nulenė savo galvas, turbūt, prisimindami sunkias atgimusios Lietuvos kovas dėl

Vilniaus.

Kai šios eilutės bus skaitomos gal Olimpijada jau bus pasibaigus. Tačiau jos rezultatai tautiniu požiūriu Lietuvai jau ir dabar yra paaiškėję. Išblaškytoje po pasaulį lietuvių tautos dalyje yra gilus tautiškumo jausmas. Ji siekia glaudžių vienybės ryšių su savo senąja gimtine. Olimpinis susitikimas pasaulio lietuvius sujungs dar į stipresnę ir vieningesnę šeimą, paskatins juos dar didesniems darbams, iš kurių tėvynė Lietuva ir visa lietuvių tauta galės susilaukti dar gražesnio kilimo ir klestėjimo. Tikėsime, kad sekantieji Lietuvos nepriklausomybės jubiliejai virs pasaulio lietuvių jaunimo susitikimo tradicija, kuri ugdyt ir stiprins lietuvių tautos vienybę ir susipratimą.

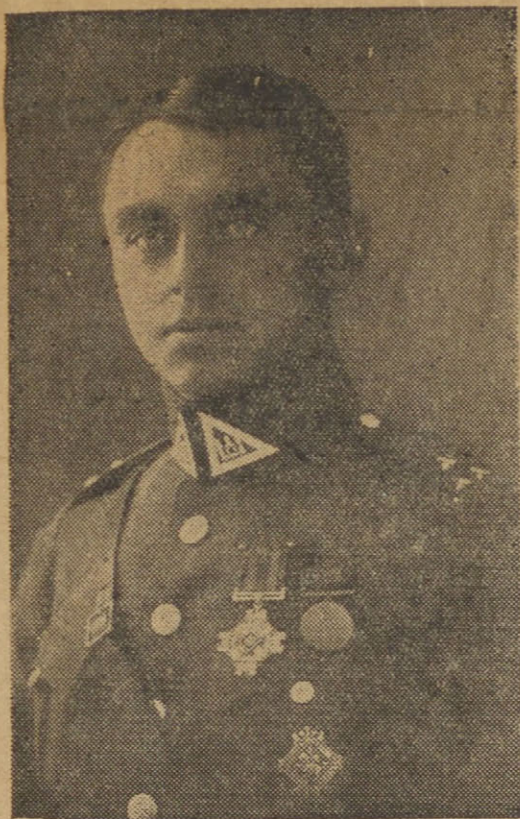
Volgos Maskvos kanalas -- didžiausias pasaulyje.

„Izvestija“ pateikia įdomių smulkmenų apie Volgos Maskvos kanalą, kuris jau pripildytas vandeni. Kanalas aprūpins Maskvą Volgos vandeniu ir sujungs sostinę trumpiausiu keliu su Volga. Dėl kanalo vandens kelias iš Maskvos į Leningradą sutrum-

pėja 1.100 kl. Bendras kanalo ilgis — 128 kl. Visu kanalu galės karsuoti didieji Volgos laivai. Milžiniškas vandens baseinas kanalui prie Volgos vadina si „Maskvos jūra“ ir turi 327 kv. kl plotą. Iš to ploto visi sodžiai ir miesteliai buvo nukelti.

Prie kanalo pastatyta eilė hidroelektros stočių. Didžiausia iš jų siekia 32.000 kw. Kai kur po kanalu praeina keliai tuneliais, kai kur viršum — tiltais. Kanalas didžiausias pasaulyje ir turi 200 statimų. 4 klm nuo Volgos yra vad. avariniai vartai, kurie gali jį greitai išjungti avarijų atveju. Kanalas kainavo 1.941.300.000 rublių.

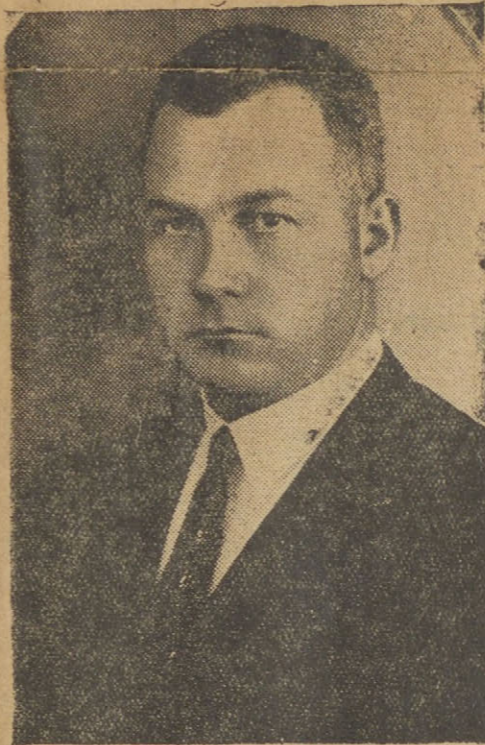
DĖMESIO! «Lietuvio» Administracijoje, Rua Bandeirantes Nr. 474 galima gauti pavieniais numeriais įvairių laikraščių ir žurnalų iš Lietuvos, Amerikos ir Argentinos. Taip pat galima ir užsiprenumeruoti.

Ats. kap. J. ČIUVINŠKAS, „Lietuvio“ bendradarbis.

Insp. SIMAS BAKŠYS, nuolatinis „Lietuvio“ bendradarbis.

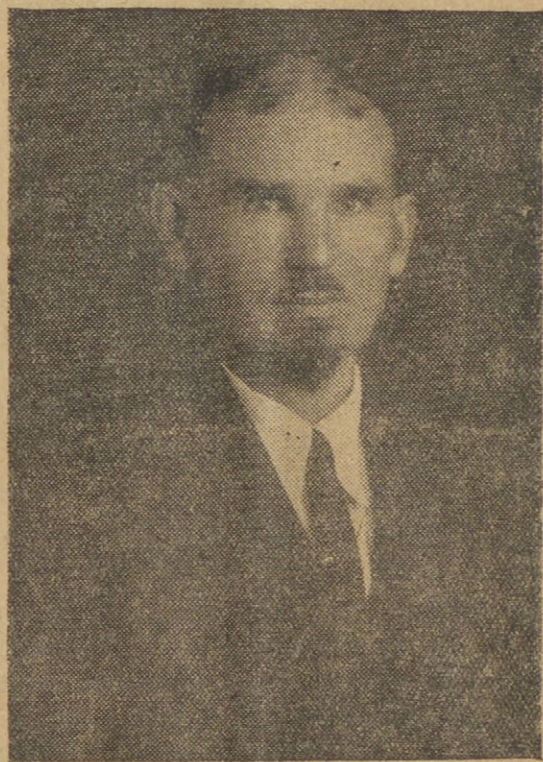
Mok. LIONGINAS GAIGALAS, buvęs „Lietuvio“ redaktorius.

Agr. JONAS ZABROCKIS, nuolatinis „Lietuvio“ bendradarbis.

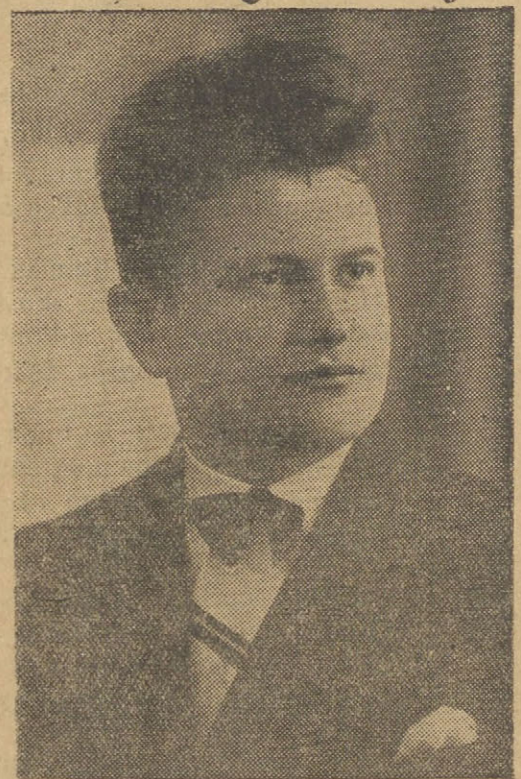
BR. ŠUKEVIČIUS, vyriausias „Lietuvio“ raidžių rink.

F. ČEMARKA, „Lietuvio“ bendradarbis.

MIKAS VENCKUS, „Lietuvio“ bendrad. feljetonistas.

Mūsų laikraščio bendradar. Lietuvoje M. RUSECKAS.

Ed. Pažera.

Tolerancijos reikalai.

Žodis tolerancija, nors ir svetimas (lotiniškas,) dažnai pas mus yra vartojamas, tačiau ne visi žino jo prasmę. Tolerancija reiškia visapusišką pakentimą greta savęs kitų žmonių. Tas pakentimas turi labai plačią reikšmę už tat reikalingas platesnio paaiškinimo. Be to, su tinkamai suprasta tolerancija surišta ir tolimesnė mūsų kolonijos pažanga, tad verta visiemis šiuo klausimu susidomėti.

SENAU IR DABAR.

Senovėje laukinis žmogus, sutikęs svetimos giminės laukinį, laikė jį savo priešu ir stengėsi jį nužudyti. Fizinė jėga buvo įstatymas, kurio privalėjo silnesnieji klausyti. Vėliau giminės pradėjo vienos kitas pakęsti, tarp savęs bendrauti ir, pagaliau, sudarė tautas, valstybes.

Tauta nepakentė kitos. Ėjo kruvinos tautų kovos. Laikui bėgant, tautos taip pat pradėjo tarp savęs santykiuoti, geriau sugyventi. Rasė nepakentė rasės. Dabar gi jis kai kur jaučius lygiateisius su baltuoju žmogumi piliėtis.

Didelė nelygybė buvo tarp vienos valstybės gyventojų. Vieni vadinosi bajorais—ponais ir turėjo savo rankose viso krašto valdymą ir bemaž visus turus. Kiti vadinosi skirtingais, buvo laisvi, bet nedalyvavo krašto valdyme ir buvo neturtingi. Treti — vergai, baudžiauninkai neturėjo jokio turto ir jokių teisių ir buvo ir jokių teisių ir buvo ponų nuosavybe. Vergai tik už maistą privalėjo ponams dirbti, buvo laikomi gyvulių vietoje, parduodami ir mainomi į gyvulius. Dabar visuomeniškai santvarkai pakitę visose kultūringose valstybėse luominiai skirtumai pranyko. Vergijos likučiai baigiami naikinti ir labiausiai atsilikusiose šalyse.

Buvo laikai, kada mokslininkus, naujų idėjų skelbėjus, atradėjus laikė pamišeliais, svajotojais, burtininkais ir net pavojingais visuomeniškai tvarkai

žmonėmis. Nemaža garsių mokslininkų, naujų idėjų skleidėjų skaudžiai nukentėjo tais tamsiausiais laikais vien už tai kad išdrįso naujas mintis skleisti.

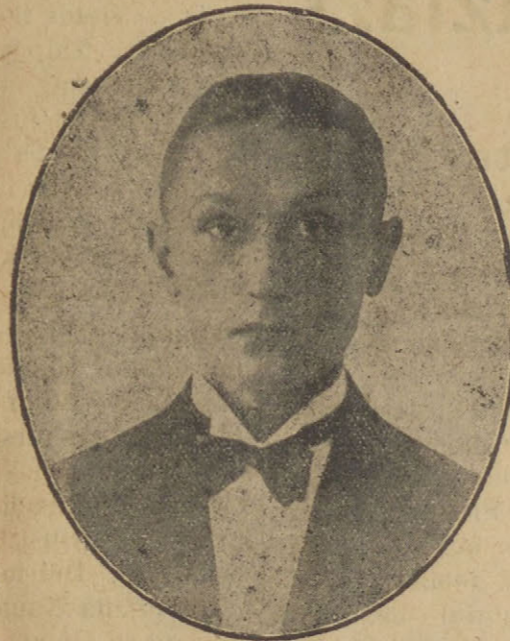
Dar daugiau neapykantos senaisiais laikais pasireiškė tikybų atžvilgiu. Nė viena tikyba greta savęs negalėjo pakęsti kitos. Kiekvienas tik savo tikėjimą laikė neklaidingu.

Ėjo žiaurios tikiškos kovos. Ypatingai pagarsėjo «Kryžiaus karai», kur krikščionys kariavo su musulmonais. Vėliau su didžiausiu žiaurumu buvo naikinami eretikai — tikėjimo atskalūnai. Pagaliau, žiauriai kovojo tarp savęs atskiros tikiškos sektos. Ir senovės Lietuvai savo laiku nemaža teko nukentėti nuo kryžiuočių, kurie jėga Lietuvai bruko krikščionybę. Dabar tikiškos kovos, kad ir tebesitęsia, bet tik žodžiu ir raštu.

(B. d.)

BRONIUS JUODELIS,
„Lietuvio“ korespondentas.

JUOZAS STANKŪNAS,
„Lietuvio“ bendradarbis.

Nesučiumpamas Indijos fakiras.

Kaž kur Indijos laukinėje šiaurės vakarų srityje, nuoguose kalnuose slapstosi didelio ūgio vyras su raudonai nudažytais plaukais ir barzda, apsirengęs plačiu apsiaustu ir siaurėmis kelnėmis. Jis žino, kad dabar jo ieško šeši tūkstančiai anglų kareivių. Šis žmogus yra fakiras Mirga Ali Khanas, kuris jau 12 metų kelia nerimą prieš anglų valdžią, o pastaruoju laiku pasidaręs visai pavojingas anglams. Mirga Ali Khanas yra puikus raitelis ir labai geras šaulys. Jis naudojasi šautuvais, kurie pavogti iš anglų ginklų arsenalų Indijoje. Kur jis gyvena, to niekas nežino. Anglų slapstosios tarnybos agentai ieško jo ir kalnuose, ir slėniuose, bet niekur jo neranda. Fakiras moka ne paprastai greit persikelti iš vienos vietos į kitą, o vietos gy-

ventojai juo fanatiškai pasitiki. Jis čiabuvius moka sujaudinti iki beprotiškumo ir tada čiabuviai sutinka daryti viską, ką jis įsako. Pernai spalio mėn. fakiro šalininkai nušovė keliolika anglų kareivių. Anglai tuoj į neramumą vietą pasiuntė kariuomenę, kur tuoj viskas nurimo. Bet vos anglų kariuomenė išsi kraustė, vėl atvyko fakiras ir vėl prasidėjo neramumai. Dabar Indijos šiaurės vakarų dalyje vėl veikia gaujos, kurios užpuola anglus ir kurioms vadovauja Mirga Ali Khanas. Neseniai buvo nužudyti anglų 2 kariškiai, kurie važiuojo per fakiro giminės teritoriją. Žudikus surasti anglams iki šiol nepavyko. Dabar Indijos vyriausybė įsakiusi bet kokia kaina suimti fakirą.

ALOYZAS SADONIS,
„Lietuvio“ korespondentas.

Dabartiniai žmonės ilgiau gyvena.

Amerikos draudimo bendrovių organizacija skelbia visiemis įdomią statistiką.

1911—1912 met. draudimo bendrovės buvo apskaičiuavusios, kad žmogus vidutiniškai gyvena 46,63 met. Pagal tą skaičiavimą jos nustatė ir gyvybės draudimo tarifus.

Per 25 met. viešojo higienos, medicinos ir gyvenimo racionalizacija taip toli pažengė, kad vidutinis žmogaus amžius pašoko iki 60,31 metų. Ta aplinkybė leidžia Amerikos draudimo bendrovėms žymiai atpiginti gyvybės draudimo tarifus. Prieš 25 metus draudimo bendrovės senesniems kaip 45 m. žmonėms gyvybes labai nenoriai draudė, o drausdamos taikė labai aukštus tarifus, dabar — okio amžiaus žmonėms gyvybes jau noriai ir pigiai draudžia.

Santa Casa Gydytojas

DR. F. CALDEIRA ALGODOAL

Moderniškiausias bendrosios klinikos įrengimas.
Vidujinių ir kitokių ligų specialistas.

Rua Barão de Itapetininga, 120 sala 309

3° andar. Priima nuo 1 41/2 val. vakaro.

LIETUVIAMS NUOLAIDA.

Norėdami apsaugoti savo akių sveikatą nešiokite AKINIUS

Moderniški akiniai

Pigiausiomis kainomis gaunami pas diplomuotą optica FOTOPAN

Avenida São João, 340

Lietuviams, atėjusiems su šiuo skelbimu duodame specialią 10% nuolaidą. Taip pat turime dideli foto aparatų pasirinkimą. Ir viskas fotografijai.

Vaikų Kampelis

Simas Bakšys.

Nauja Lopsinė.

Oi užmik, mažyti, saldžiu miegeliu
Ir sapnuok Tėvynę... Liūli, liūli — liū.
Išta mano rankos, neramu širdy:
Nežinau kas laukia tavęs ateity.

Sunku yr atspėti likimas žiaurus.
Auk stiprus ir sveikas, kovoj būk kantrus.
Daug karių suklypo, suklypsi ir tu,
Bet pakilk, kaip vyras, tęst žygius kitų!

Užmik, mažulėli, motinos glėby,
Būsi didis vyras tu tėvų šaly...
Ilgu man čia ilgu už tų vandenų,
Mirčiau dar šiandieną, bet — tau gyvenu...

Užmik, mažulėli, liūli, liūli — liū.
Užmik, sūnytėli, tarp baltų gėlių.
Laimė tau dar šypsos ant rankų mamos.
Oi užmik, mažyti, prie širdies karštos!

Oi užmik, mažyti, kol liūliuot galiu.
Merk abi akytes. Liūli, liūli — liū.

São Paulo,
1938 - 7-30.

Kaip gyvena karalaitis Petras.

Janina Rickiūtė.

Jaunutis Jugoslavijos karalins yra labai darbštus. Kelia 6,30 val. ryto. Pusryčiams gauna košikės „herkules“, arbatos, duonos gabaliuką su marmoliadu. Paskui jaunas karalaitis įodinė-

Vytautas Tamošauskas,
Dr. V. Kudirkos v. mokyklos mokinys „Mažųjų Pasaulio“ ir Vaikų kampelio bendradarbis.

ja raitas ant savo arkliuko karininko globoje.
Nuo 8 iki 12 val. mokosi. Ka-

ralaitis Petras mokosi viso to, ka ir kiti jo vienmečiai. Be to, turi mokytis penkių kalbų: serbų, prancūzų, vokiečių, anglų ir rusų. Mokosi dar Jugoslavijos istorijos, savo šeimos ir valstybės teisių. Lavinasi ir karo moksle.

Po pamokų karalius valgo kukulų valgi, motinos ir brolių draugystė. Tris kartus savaitėje, kartu su būreliu vienmečių turi gimnastikos pamoką. Po pietų Petriukas turi truputį laisvo laiko, kurį praleidžia žaisdamas su broliais arba pasivažinėdamas automobiliu. 7,30 val. vakarienė. Dar pusė valandos laisvo laiko ir jauno karalaitis diena baigiasi.

Mokėk užkutuoti.

Suskilusius medinius daiktus sutaisyti visai nesunku. Tik reikia pasidaryti tam tikros košelės, kito. Kitą daryk šitaip: iš tirpink vandeny ploną, vynioja ma popierį, jį gerai su klijais sumaišyk, pridėk truputį degtos magnezijos ar kreidos ir, jei rei-

Juozas Balčiūnas, Dr. V. Kudirkos v. mokyklos mokinys „Mažųjų Pasaulio“ ir Vaikų kampelio bendradarbis.

čia, paprastų dažų, kad košelė įgautų kljuojamo daikto spalvą. Dabar su ja jau galima užkamšyti visus plyšius ir skylės.

Kiek avių?

Vienas ūkininkas turi mažiau kaip 700 avių. Jei jis po dvi avis iš tyarto varo, tai viena avis lieka, jei varo po tris, taip pat vieua iieka. Net jei jis varo po keturias, po penkias ar po šešias, — vis tiek viena avis lieka. Bet jei varo po septynias, tai tvarte nieko nebelieka. Kiek avių ūkininkas turi?

Ivairios žinios

Vengrų kolonija rengia dideli koncertą.

Vengrų kolonija São Paulo mieste rugpjūčio 20 dieną rengia didelį koncertą „Municipal“ teatre.

Koncertas rengiamas pirmojo Vengrijos karaliaus Sv. Stepono I viešpatavimo 900 metų sukakusių progą.

Koncerto programą paskelbsime sekančiam „Lietuvio“ numery. Teko patirti, kad į šį koncertą bus kviečiami žymesnieji lietuvių kolonijos asmens.

Svetimtauciu laikraščių registracija.

Laikraščiai praneša, kad dabar svetimtauciu laikraščius, išeinančius Brazilijos teritorijoje, teisingumo ministerija registruos tik pradėjus veikti naujam imigracijos įstatymui. Reiškia, visi laikraščiai, kurie iki šiol

piūčio 4 dieną savo patalpoje surengė priėmimą DULR pirmininkui p. R. Skipičiui. Be p. Skipičio ir visų tėvų komiteto narių bei mokyklos vedėjo, priėmime dalyvavo Lietuvos Konsulas p. A. Polišaitis su ponia sekret. J. Čiuviniskas, Liet. S-gos Brazilijoj pirm. J. Džiugelis, A. Majus, red. St. Vancevičius, mokytojai J. Jurgilas ir St. Ivanauskas bei dar keletas svečių. Priėmime p. Skipičis trumpai papasakojo apie Lietuvą ir savo kelionės tikslą. Inspektorius S. Bakšys papasakojo apie Vysk. M. Valančiaus mokyklos būklę.

Vaisės praėjo labai gražioje nuotaikoje. Tai buvo pirmasis priėmimas p. R. Skipičiui mūsų kolonijoje.

DULR Pirmininkas aplankė redakciją.

Rugpjūčio 5 dieną „Lietuvio“

ANTANAS ŠIMBELIS,
„Lietuvio“ korespondentas.

šum namų, tai yra, po 10 namų kiekvieną dieną.

Rio de Janeiro dabar turi pusantram milijono gyventojų.

Meksika nesutinka.

Visame pasauly didelę sensaciją sukėlė Meksikos vyriausybės žygis, kuriuo buvo nusavintos didelės žibalo kasyklos Meksikos teritorijoje, kurios priklausė Amerikos, Anglijos ir tų svetimų valstybių kapitalistams. Amerika ir Anglija dėl šio žygio užprotestavo, tačiau Meksikos vyriausybė nenusileido. Prasidėjo derybos, tačiau susitarti pavyko tik su anglais. Su Amerikos pasiūlymu Meksika nesutinka. Laikraščiai rašo, kad dėl to galys kilti rimtas kivičas tarp Amerikos ir Meksikos.

Madride nubausti mirtimi 23 asmens.

Madrido tribunolas nubaudė mirtimi 23 vietas gyventojus už tai, kad jie palaikė sukilėlių pusę ir šnipinėjo sukilėlių naudai.

Nevedusių apdės mokesčiais.

Brazilijoj svarstomas projektas apdėti mokesčiu visus nevedusius, sulaukusius tam tikro amžiaus. Nevedusieji turės mokėti mokesčius valstybei, o valstybė iš savo pusės gausingas šeimas.

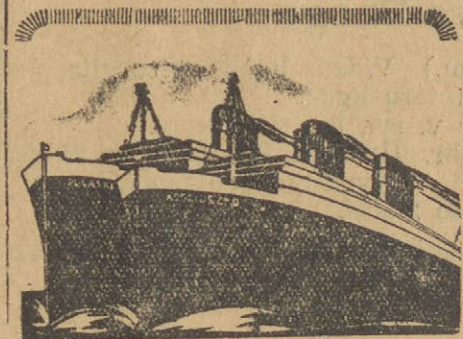
Brazilijos laikraščiai nurodo, kad Brazilijos milžiniškoj teritorijoj gyvena, palyginamai, nedaug gyventojų, todėl esą būtina reikalinga visomis priemonėmis didinti tautos prieauglį.

Sovietai ir Japonija siūnčia savo kariuomenę i frontą.

Naujasios žinios praneša, kad Sovietų Rusija ir Japonija siūnčia savo kariuomenės dalis į Mandžiūrijos pasienį, kur įvyko konfliktas. Laukiama labai stipraus susirėmimo iš abiejų pusių. Japonija Sovietų vyriausybei pasiuntė notą. Atrodo, kad karas tarp valstybių neišvengiamas.

Redakcijoje yra laišakai:

St. Asadauskui, A. Asminavičiui, P. Bartašiui, J. Bagdonui, J. Dudorenkai, T. Davolytei, (Šukienei), V. Girčiui, E. Guzikauskui, P. Gabrelaičiui, J. Juciui, I. Lisiūnui, J. Masiuliui, F. Neriui, J. Ponetauskui, S. Stasiulaičiui, A. Suopiui.

Gdynia - Amerika

Linhas de Navegação S. A.

Pietų Amerikos linija

Laivų išplaukimas iš Santos į Rio Grande, Montevideo ir Buenos Aires

S/S PULASKI

7/X ir 9/XII 1938 m.

S/S KOŠCIUSKO

18/VIII, 8/XI 1938 ir 13/I 1939 m.

Laivų išplaukimas iš Santos į Rio de Janeiro, Bologne s/m, Kiel, Holtenau ir GDYNIA

S/S PULASKI

1/VIII, 20/X, 22/XII 1938 m.

S/S KOŠCIUSKO

31/VIII, 21/XI 1938 ir 25/I 1939

3-čios klasės su kabina laivakortės kaina iš Santos į Kauną tik 1:754\$000

Puikiausi patogumai luksusinėse, 1 ir 2 klasės kabinose.

Laivakortės parduodamos:

S. PAULO, RUA LIBERO BADARÓ, 561

sobreloja. Tel. 2-3851

Agencia Poloneza de Viagens.

Knygų skaitytojams pranešimas

Pranešame visiems Liet. S-gos Brazilijoj centrinio knygyno skaitytojams, kad nuo liepos 15 dienos PERTVARKOMAS KNYGYNAS, todėl visi skaitytojai prašomi galimai greičiau grąžinti paimtas skaityti knygas. Knygynas tvarkyti bus baigtas rugpjūčio 1 dieną. Pertvarkius knygyną knygos bus duodamos skaityti senąja tvarka.

Nuo rugpjūčio 1 dienos knygynas bus papildytas daugybe naujų geriausių lietuviškų knygų.

Knygyno Vedėjas.

GERIAUSI LAIKRAŠČIAI IŠ LIETUVOS „DARBAS“ IR „MŪSŲ KRAŠTAS“

galima užsiprenumeruoti „Lietuvio“ redakcijoje. Prenumeratos kaina metams tik 20\$000, pusmečiui 10\$000.

Pinigus siųsti, pažymint už kurį laikraštį, šiuo adresu:

„Lietuvio“ Caixa Postal 1764

S. Paulo.

„KARIO“, „TRIMITO“ IR „JAU NOSIOS KARTOS“ prenumerata metams tik 40\$000, pusmečiui 20\$000. Užsiprenumeruokite bent vieną iš tų gražiausių ir puikiausių žurnalų iš Lietuvos, išeinančių kas savaitę.

Užsiprenumeruoti galima „Lietuvio“ redakcijoje darbo valandomis. Pinigus siųsti, pažymint už kurį žurnalą siunčiama, šiuo adresu: „LIETUVIS“ C. POSTAL 1764 S. PAULO.

Lietuvos Konsulato sekretorius
STASYS REMENČIUS.

neužsiregistravo, dabar nebus registruojami. Dar tebėra neužregistruotas ir italų dienraštis S. Pauly „Fanfulla“.

Pažymėtina, kad „Lietuvio“ teisingumo ministerijoj užregistruotas vienas iš pirmųjų.

Vysk. M. Valančiaus mokyklos T. Komiteto priėmimas DULR Pirmininkui.

Vysk. M. Valančiaus lietuvių mokyklos tėvų komitetas rug-

redakcija ir Lietuvių Namus aplankė DULR Pirmininkas p. R. Skipičis ir Lietuvos Konsulas p. A. Polišaitis. P. R. Skipičis buvo supažindintas su naujųjų Lietuvių Kultūros rūmų planais ir projektais. Pasikalbėta įvairiais svarbesniais klausimais.

Rio de Janeiro pastatoma kasdien po dešimt namų.

Statistikos žiniomis, Brazilijos sostinėje Rio de Janeiro kiekvieną mėnesį pastatoma 300 su vir-

NAUJASIS BRAZILIJOS ISTATYMAS

reikalauja, kad visi Brazilijoj gyvenantieji svetimšaliai išsiimtų Caderneta de Identidade. Visas tuo reikalingas informacijas ir patarnavimus teikia

Lietuvių Informacijų Biuras.

Rua José Bonifacio Nr. 390 sobreloja Tel. 3-3296 S. Paulo.

Ten pat rašomi prašymai įvairioms įstaigoms, priimami vertimai, dokumentai ir t. t.

Savo tautiečiams patarnaujame greitai ir sąžiningai. Patarnavimus ir informacijas Lietuviams teikiame nemokamai.

Biuras atidarytas kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Tik 54 kilometrai nuo S. Paulo miesto, gražioj ir sveikoj vietoj gali puikiai isikurti

50 LIETUVIŲ KOLONISTŲ ŠEIMŲ

Užperkant ūkį tik su 500 milreisy įnašo ir likusią sumą išmokant per daug metų prieinamiausiomis sąlygomis. Žemė su stambiu mišku. Garantuotos galimybės uždarbio ligi 400\$000 į mėnesį kiekvienam suaugusiam žmogui vietoje. Net mažamečiams vaikams yra vietoje lengvo ir pelningo pašalinio uždarbio. Kiek vienas naujakuris prie geros valios gali labai greitai laiku tapti stipriu ir nepriklausomu ūkininku. Naujakuriams duodamos visos kios lengvatos.

Lietuvių kolonijos steigimas šioje vietoje jau pradėtas, nes jau keletas rimtų lietuvių kolonistų ten apsigyveno ir pradėjo kurtis. Patartina kiekvienam lietuviui kolonistui neatidėliojant šioje vietoje įsigyti žemės sklypą, kur jo ateitis bus visada užtikrinta.

Dėl smulkesnių žinių kreiptis į EMPREZA DE TERRAS E CO LONIZACAO PIRATININGA. Rua Libero Badaró, 488 4 andar, sa la 38 S. Paulo.

Ten pat galima gauti SVEIKŲ PATARIMŲ dėl giminių bei draugų parsikvietimo iš Europos.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

DR. WLADIMIR DE THIMÉ
Rua Direita Nr. 36 Telef. 2-6255

Pašalina visas kliūtis juridinėje srity. Kas turite reikalą brazilų įstaigose, kreipkitės į advokatą De Thime. Daro dokumentų vertimus į interiorą, prisunčiant norimus išversti dokumentus ir 25\$000 pinigais.

Daktaras

A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADERA PORTO GERAL 12 sobr. (kampus Boa Vista ir 25 de Março) 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, visokius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chomadoms ir pilietybės įgijimui.

Dr. Paulo Liciardi

Santa Casa Gydytojas-Operatorius

SKILVIO, KEPENŲ, UTERO, OVARIJŲ, MĖNESINIŲ PER TURBACIJOS, HEMORAGIJOS, Sifilio ir venerinių ligų gydymas. REUMATIZMAS ir vyrų bei moterų chroniška ir aštri GONOREJA gydoma pagal naujausius medicinos procesus. Egzema, kojų prakaitavimas, cukraus liga. Bendras gydymas anemijos, liesumo, negalavimų, lytiško silpnumo ir t. t. Bendra chirurgija.

KONSULTORIJA: Praça da Sê, 14-2º andar, salas 12 ir 12-a. Tel. 2-5080. Nuo 14 iki 16 valandos.

Konsultorija ir gyvenamoji vieta RUA SILVA PINTO, 444
Priėmimas nuo 11 iki 12 val. ir nuo 16,30 ligi 20 valandos vakaro. Tel. 5-4175. KVIEČIAMAS VYKSTA Į NAMUS BET KURIĄ VALANDĄ DIENĄ IR NAKTĮ.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas São Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5.
Telef. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 v. v.
KALBA LIETUVIŠKAI.

PIJAUS RUTKAUSKO
VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA

„ROYAL“

Atlieka darbą greitai, sąžiningai, gražiai, punctualiai ir pigiau negu kitur. Siuvama pagal naujausių madų modelius. LIETUVIAMS NUOLAI DA.

Didelis įvairiausių medžiagų (vietinių ir užsieninių) pasirinkimas.

SIUVAME IR IŠSIMOKĖJIMUI LABAI LENGVOMIS SĄLYGOMIS. UŽEIKITE ĮSITIKINTI!

Rua Duque de Caxias Nr. 627 S. Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo. Tel. 5-4954
Diplomuotas Europoje ir São Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelana, arba sidabru. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000 Atidaryta dieną ir naktį.

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais
Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė pa didinime, o taip pat su dažais.
Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.
ARTHUR SCMDT
Rua S. Caetano, 447 (sen. nr. 111). Tel. 4-5576 S. Paulo

Didžiausia naujiena

Kiekvienam įsidėmėtina! „Lietuvio“ Administracijoje galima gauti įvairiausių LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IR LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

Knygų ir plokštelių pasirinkimas didžiausias ir kainos labai prieinamos. Užeikite įsitikinti. Atskirai skelbsime knygų ir plokštelių katalogą su kainomis. Taip pat galima gauti Lietuvos Vyčių ir šiaip įvairių paveikslų bei Lietuvos vaizdų atvirukų.

Knygos, vyčiai, paveiksai ir atvirukai užsakant siunčiami ir į provinciją registruotu siuntiniu. Už kiekvienos knygos ir paveikslų persiuntimą imama 800 reisų. Siunčiant didesnį kiekį persiuntimo išlaidos mažesnės.

Pinigus ir užsakymus siųsti šiuo adresu: „LIETUVIS“ CAIXA POSTAL 1767 SãO PAULO. Asmeniškai kreiptis: Rua Bandeirantes, 474 S. Paulo.

Pastaba: Siunčiant pinigus reikia pažymėti laiške kokiam reikalui jie siunčiami ir nurodyti AISKU IR TIKSLU SAVO ADRE SA. Plokštelės į provinciją ne-siunčiamos. Pasinaudokite proga šiandien pat!

Lietuviška

Spaustuvė

BALTICA

Labai pigiai ir gražiai atlieka visus spaustu-vės darbus.
Lietuviams nuolaida.

Užeikite įsitikinti

A. BUMBLIS

R. João Theodoro, 194

TEL. 4-2640

Lietuviškos muzikos ir dainos koncertai

Gautos iš Kauno naujausios lietuviškos plokštelės (Demonstruojamos su garsiakalbe mašina)
SEKMADIENIAIS, ŠVENTADIENIAIS IR VISOMIS DIENOMIS NUO 2 VALANDŲ DIENOS! VAKARAIŠTŲ ORKESTRAS (TRIO)
Lietuvių Užeigoje

BAR RIO BRANCO

Rua Visc. Río Branco, 461 Tel. 4-2435 S. Paulo.

Sklypai Villa Lucia

Villa Prudentes rajonas neapsakomai progresuoja. Gera padėtis — didelė ateitis. Liko nedaug sklypų.

Parduodame prieinamomis išsimokėjimo geriausiomis sąlygomis, mėnesinėmis ratomis per 7 metus be užstato, su mažu įnašu. Pasinaudokite proga. Duodame medžiagą greitai statybai.

Bondės Villa Prudente ir autobusai Villa Zelina.

Raštinė Vietoje.

„Lietuvis“ ir lietuviški laikraščiai

pardavinėjami:

SãO PAULO MIESTE:

1. Ant Largo da Sê prie laikrodžio ir «bondžių» galerijos;
2. Prie centralinio pašto laiptų ir kampo. Bom Retiro rajone: 1. Baužio krautuvėje, 2. Silva Pinto ir Rua J. Paulino laikraščių kioske, 3. «José Paulino» vaistinėje, 4. Genevičiaus krautuvėje, 5. prie Luz tilto, 6. Luz stoties kioske. Mokos rajone: 1. Rua da Moóca ir av. Paes de Barros kampo laikraščių kioske, 2. Dr. V. Kudirkos mokykloje. V. BELOS IR V. ZELINOS Rajone: 1. Vygelio krautuvėje, 2. Vytauto Didžiojo mokykl. V. ANASTAZIJOS rajone: 1. Lapos kioske, (Lapoje) 2. Kirilausko krautuvėje ir pas Skadą. NORTE IR BRAZ stoties kioskuose. SãO CAETANO stoties kioske. PARQUE DAS NAÇÕES Maironio lietuvių mokykloje, SANTOS MIESTE: Santos stoties kioske. RIO DE JANEIRO MIESTE: 1. Pas p. p. Ramanauskus, rua Bella 130 ir Largo da Lapa, av. Mém de Sa kampo laikraščių kioske. Kol. Barão de Antonina: 1. Pas V. Klimanską. PASTABA: Be aukščiau paminėtų vietų «Lietuvį» ir laikraščius iš Lietuvos bei kitur pardavinėja mūsų platintojai visuose lietuvišiais apgyventuose rajonuose išnešiodami po namus.

Seniausia Lietuviška Siūvykla Mūsų Kolonijoj

„KAUNAS“

Kaune diplomuoto siuvėjo JUOZO ŠLIKTOŠ

Didelis gerų ir moderniškų medžiagų pasirinkimas. Medžiagas perku didelėmis partijomis pigiau, todėl ir kostiumai mūsų siūvykloje pigiau, kaip kitur. Taip pat turime gatavų kostiumų ir kelnų šlapintos medžiagos siūtų mūsų siūvykloje.

Kelnės ant užsakymo vilnonės medžiagos tik 38\$000.

Rua Duque de Caxias Nr. 40 (Prie Sorocabano stoties) S. Paulo

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą

Astrida 29. 7. 38.
Olimpier 29. 8. 38.

Kainos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis, negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išsivybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyti galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.

Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Samados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA

Įkurta 1900 m.

Rua Maua 207 kampus rua Conceição prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai.

Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

